

Akademien för hälsa, vård och välfärd

SVENSK MASSMEDIAS KONSTRUKTION AV ANDRA GENERATIONENS INVANDRARES SUBJEKTPOSITIONER

En diskursanalytisk studie om subjektpositioner

CHRISTOFER EL HELOU

HELENA ERICSSON

Huvudområde: Sociologisk socialpsykologi

Nivå: 61–90

Högskolepoäng: 15

Program: Sociologi med socialpsykologisk inriktning

Kursnamn: C-uppsats

Kurskod: SOA135

Handledare: Jonas Lindblom

Examinator: Magdalena Vieira

Seminariedatum: 2022-01-14

Betygsdatum: 2022-01-14

Sammanfattning

Denna undersökning genomfördes genom en diskursanalytisk ansats för att ta reda på hur andra generationens invandrare framställs i svensk massmedia. Vi utgick från ordet subjektposition, då vi var intresserade av vilken roll/identitet andra generationens invandrare tilldelas där. Ur resultatet kom även en maktaspekt av vem som får uttala sig kring andra generationens invandrare. Studien använde sig av 50 tidningsartiklar från både stora och små tidningar i Sverige. Artiklarna kom även från olika politiskt inriktade tidningar. Artiklarna tog alla upp något som kändes relevant i förhållande till andra generationens invandrare. Resultatet vi fick fram påvisar hur andra generationens invandrare tilldelas subjektpositioner som ”invandrare och icke svenskar”, ”den kriminella”, ”bidragstagare”, ”icke-kristna”, ”den missunnsamma” och ”den som får ta arbeten som andra inte vill ha”. De subjektpositioner som tilldelas andra generationens invandrare anammas många gånger av dem och blir till en självuppfyllande profetia. Då subjektpositionerna har en negativ klang, skapar detta uppfyllande ytterligare negativa kommentarer kring dem och riskerar att skapa en ond cirkel som blir svår att stoppa.

Nyckelord: *andra generationens invandrare, subjektposition, massmedia, makt, diskursanalys*

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	5
2. TIDIGARE FORSKNING	5
2.1 MEDIA, INVANDRARE OCH KRIMINALITET	5
2.2 MEDIA, INVANDRING OCH UTSATTHET	7
2.3. MEDIA, INVANDRARE OCH ARBETSMARKNAD	8
2.4. KONKLUSION.....	9
3. TEORETISKT RAMVERK	9
3.1 DEN SOCIALA KONSTRUKTIONEN AV SUBJEKTPOSITIONER	10
3.2 VAD ÄR EN DISKURS?	10
3.3 MAKTENS INNEBÖRD FÖR SUBJEKTPOSITIONEN	11
3.4 SAMMANFATTNING AV SUBJEKTPOSITIONEN	12
4. METOD	13
4.1 METODENS GRUNDANTAGANDEN.....	14
4.2 URVAL OCH DATAINSAMLING	14
4.3 ANALYS	16
4.4 ETISKA STÄLLNINGSTAGANDEN	17
4.5 DEN EGNA FORSKARROLLEN	17
4.6 KVALITETSKRITERIER	18
5. RESULTAT	18
5.1 ANDRA GENERATION INVANDRARENS TILLDELADE SUBJEKTPOSITIONER.....	18
5.1.1 <i>Andra generationens invandrare som invandrare och icke svenskar</i>	19
5.1.2 <i>Andra generationens invandrare som den kriminelle</i>	21
5.1.3 <i>Andra generationens invandrare som bidragstagare</i>	24
5.1.4 <i>Andra generationens invandrare som icke-kristen</i>	25
5.2 VILKA SUBJEKTPOSITIONER HAR MAKT ATT UTTALA SIG?.....	29
5.2.1 <i>En elitdiskurs om andra generationens invandrare</i>	29
5.2.2 <i>En motdiskurs framträder</i>	32
5.2.3 <i>När de själva får uttala sig</i>	34
5.3 VILKEN BETYDELSE HAR TIDNINGENS POLITISKA FÄRG FÖR SUBJEKTPOSITIONERINGEN?	35
5.4 SAMMANFATTNING AV RESULTATET	36
6. DISKUSSION	37
6.1 RESULTATET I RELATION TILL TIDIGARE FORSKNING	37
6.2 RESULTATET I RELATION TILL DEN SOCIALA KONSTRUKTIONISMEN.....	39
6.3 GIDDENS OCH DET MODERNA SAMHÄLLET I RELATION TILL RESULTATET	41
6.4 RISKEN AV EN SJÄLVUPPFYLLANDE PROFETIA BLAND ANDRA GENERATIONENS INVANDRARE I RELATION TILL RESULTATET	41
6.5 SJÄLVKRITISK DISKUSSION OCH FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING	42
LITTERATURLISTA	44

1. Inledning

I det moderna svenska samhället, finns det idag människor med olika etniska bakgrunder. Bland befolkningen finns även de som är födda i Sverige men har minst en förälder med annan etnicitet än den ursprungliga svenska. Dessa individer brukar kallas *andra generationens invandrare*. Det är mot dessa individer vi i denna studie riktar vårt intresse. En individs etniska bakgrunderna kan enkelt kännas igen genom dess fenotypiska drag. Enligt det brittiska uppslagsverket Marriam Webster kännetecknar ett fenotypiskt utseende individens genetiska bakgrund, då man ärver sina föräldrars utseende. Detta kan i sin tur förvirra samhällets medborgare, då det blir svårt att se vem som är född här och vem som har invandrat själv. Andra generationens invandrare hamnar här ofta i kläm, då de enligt regeringen inte kallas svenskar utan får benämningen invandrare. Detta trots att de är födda och uppväxta i Sverige (Regeringen, 2000:43: 22).

Föreställningen om andra generationens invandrare går att spåra till vad som brukar kallas det svenska mångkulturella samhället. Detta samhälle uppstår vid arbetskraftsinvandringens era som startade efter andra världskriget (i mitten på 1940) och fortsatte fram till 1970-talet. Den huvudsakliga orsaken till den svenska arbetskraftsinvandringen utgjordes av att den svenska ekonomin expanderade och att industrin behövde arbetskraft (Migrationsinfo, 2021). Som en följd av detta rekryterade den svenska staten utrikesfödda individer att komma och bosätta sig i Sverige för att bidra till det ökande arbetskraftsbehovet. Individerna som invandrade var i första hand från de nordiska och europeiska nationerna. Runt 1970-talet startade krig i stora delar av världen. Genom detta upphörde arbetskraftsinvandringen och blev i stället ersatt av flykting- och anhöriginvandring. Detta breddade även platserna varifrån människor invandrade och kom nu även att innefatta människor från både Mellanöstern samt Afrika (Migrationsinfo, 2021). Andra generationens invandrare utgörs således av de som är barn till dessa arbetskraftsinvandrare och anhöriginvandrare.

En studie om andra generationens invandrare blir samhällsrelevant då den svenska regeringen avråder samhället från att använda begreppet invandrare för svenskfödda individer. Sociologen Anthony Giddens talar om det moderna samhället och dess framväxt, framför allt hur det moderna samhället är till för alla. Giddens hävdar att människan i det senmoderna samhället inte längre ärver sin livsstil i samma utsträckning, som i traditionella samhällen. Människan har givits möjlighet att välja sin egen livsstil (Giddens, 1991: 53). Med andra ord är det moderna samhället ett samhälle för alla, som skall fungera för alla, oavsett om individen har låg eller hög socioekonomisk status, eller befinner sig i en utsatt grupp. Giddens uttalande om att man i det senmoderna samhället inte längre ärver sina föräldrars livsstil, utmanas av regeringens uttalande om att man som andra generationens invandrare ärver sina föräldrars invandrarskap (Regeringen 2000:43:22). Regeringen menar i stället att invandraren visst ärver sina föräldrars. Den främsta orsaken till detta är då man sett hur uttrycket andra generationens invandrare tvingar dessa individer att ärva sina föräldrars invandrarskap, genom att peka ut dessa som invandrare i andra led.

Vad innebär det att vara en andra generationens invandrare? Vilka föreställningar knyts till andra generationens invandrare? Vilka konsekvenser får det att vara en andra generationens invandrare? Denna studie vill genom en diskursanalys studera hur begreppet andra generationens invandrare skildras i svensk massmedia, detta då massmedia utgör en viktig kommunikativ arena i samhället. Enligt Wetherell, et al. (2001) uppfattas massmedia som en viktig arena för produktionen av diskurserna som finns i samhället, detta då de enkelt framför de diskurser man önskar upprepa och förklara för allmänheten. Massmedias skildringar är

därmed viktiga för att förstå samhällets diskurs om andra generationens invandrare (Lindblom, 2015). Därmed finner vi denna källa relevant att använda för denna studie då vi är ute efter att förstå hur andra generationens invandrare kan uppfattas av gemene man i samhället. Studien kommer att anta ett socialkonstruktionistiskt förhållningssätt till verkligheten. Inom socialkonstruktionismen förespråkar tanken om att språket utgör en central roll för konstruktionen av verklighetsuppfattningen. Språket förser människan med strukturer och kategoriserar hela den mänskliga verklighetsuppfattningen (Burr, 2003:47–48).

1.1. Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att genom en diskursanalytisk metodansats, studera hur begreppet andra generationens invandrare skildras i svensk massmedia.

Frågeställningen blir därmed: Hur framställs andra generationens invandrare i svensk massmedia?

2. Tidigare forskning

I denna del kommer vi redogöra för den massmediala skildringen av invandrare enligt tidigare forskning. Därefter vill vi knyta tillbaka till syfte och frågeställningen kring hur massmedia skildra andra generationens invandrare. Den tidigare forskningen består av vetenskapliga artiklar varav de flesta funnits på ProQuest samt Sage Journals. Genom sökord relaterade till forskningen såsom ”immigrant”, ”media”, ”newspaper”, ”second generation immigrant” samt ”Sweden”, i olika kombinationer, startade vi sökningen för att hitta de artiklar som var relevanta för vårt syfte och frågeställning. Då vår sökning endast gav få träffar på artiklar kring ämnet andra generationens invandrare, riktades den tidigare forskningen mot invandrare.

Den tidigare forskningen vi funnit resulterade i tre teman som lägger grunden för vårt fortsatta arbete kring hur andra generationens invandrare framställs i massmedia. De teman vi funnit i den tidigare forskningen är: “Media, invandrare och kriminalitet”, “Media, invandrare och utsatthet” samt “Media, invandrare och Arbetsmarknad”.

2.1 Media, invandrare och kriminalitet

I den tidigare forskningen ser vi att media många gånger framställer invandrare som kriminella. I forskningen framhålls även hur invandraren motarbetar denna skildring, genom att arbeta hårdare för att inte passa in i bilden av att vara den kriminella.

Medias sätt att utforma politiska frågor kan ge upphov till känslor som till exempel rädsla, speciellt när det kommer till redogörelsen av begreppet invandrare. Forskningen som etablerats av Farris och Mohammed (2018) undersöker hur bilden av en invandrare ser ut i medias bevakning av immigration. Forskningen har bedrivits genom att forskarna samlat in datamaterial i form av bilder, som förekommer i tre stora nationella nyhetstidningarna artiklar vilka handlar om integration/invandrare i USA mellan åren 2000–2010. Bilderna kodas och kategoriseras efter om de införlivar representationen av immigrationskontroll dvs hur olagliga aktiviteter associeras med invandrare. Resultat visade på att massmedier framställer invandrare som papperslösa och problematiska då de ofta associeras med att bli gripna för kriminella

handlingar. Generellt tyder denna forskning på att invandrare framställs i dålig dager där de betraktas som ett hot mot samhället, vilket inte bara ger upphov till en inkorrekt invandrardemografi, utan även på hur det bidragit till att individer i USA:s samhälle adapterat negativa attityder mot invandrare (Farris & Mohammed, 2018).

Goldberger (2004) tar upp hur individer, som före den uppmärksammade terroristattaken mot World Trade Center i New York den 11 september 2001, gått från att betraktas som "välbehövliga", till att bli direkt associerade med terrordåd på grund av massmediala framställningar. Goldbergers (2004) forskning handlar om invandrabegreppets skiftningar, hur de gått från att betraktas vara individer som är välbehövliga för samhället, till att vara farliga terrorister med illdådsplaner. Goldberger har använt sig av en socialkonstruktionistisk synvinkel. Han studerade nyhetsartiklarna tre månader före terrordådet och fann att invandrare framställs som positiva i de flesta fallen. Efter terrordådet fann han att benämningen invandrare började genomsyras av en fruktan i ett flertal nyhetstidningar. Invandrare betraktas som potentiella individer för att bedriva och utföra terrordåd. Före terrorattaken ansåg massmedier att de illegala/papperslösa invandrarna var det största problemet. Efter dådet flyttades uppmärksamheten från de illegala invandrarna, till de integrerade och så kallade "lagliga invandrarna", som nu betraktades ha terroristiska avsikter. Studiens resultat syftar starkt till hur frågor som behandlar invandring och invandringspolitik i massmedia, börjat genomsyras av en fruktan kring terrorism, samt hur man associerar invandrare till dessa illdåd. I nyhetstidningar fann forskarna att skildringen av invandrare som tidigare centrerat sig kring ekonomiska aspekter, i stället börjat skildras i av politiska drag.

Lowander (1998) har bedrivit en forskning som handlar om televisionens nyhetsrapportering i början av 1990-talet som handlar om rasism och antirasism. Rasistisk ideologi finns i två former. Bägge skapas dock i upplevelsen av att det finns för många svarta personer i samhället vilka borde sändas tillbaka till ursprungsländerna. Ena formen blir genom medias bild vid ex en intervju där de öppet refererar rasistiska idéer. Här bildas trösklar för allmänheten kring vad som är tillåtet och vad som är tabu. Den andra formen av rasism utgörs av hur man i media återger hur invandrare är problemet och orsaken till konflikter. Här kan man systematiskt visa upp hur svarta människor skapar problem i det vita samhället. I grund och botten är diskursen kring rasism, något som konstruerats i historien där den vite mannen är överlägsen genom "common sense". Lowander (1998) menar att idén om att det är invandraren som är problemet är något vi även ser i Sverige. Forskaren visar även på hur det ser ut i Danmark, där man ser hur invandraren pekats ut som orsak till de samhällsproblem som finns, samt hur dessa skulle minska utan invandraren. Detta blev även tydligt i Sverige, då Sveriges television i början av 1990-talet kategoriserade invandrare som omyndiga samt hur dessa var ett problem i samhället, vilket i sin tur undergrävde invandrades trovärdighet och delaktighet i samhället.

Forskning visar att man i Danmark uppfattar invandrare som några som utnyttjar välfärden i större utsträckning än vad den infödde dansken gör, detta visar hur de blir en börda för den danska ekonomin. När invandrare skildras i massmedia är det vanligtvis gällande hur de begår brott eller då de anlände till Sverige eller återvände till sitt hemland. I dansk media tar man gärna upp islam som ett hot. Man håller invandraren ansvarig för nästan alla religiösa och kulturella skillnader mellan den infödde dansken och invandraren. Man gör ständigt kopplingar mellan invandraren och tex dalande ekonomin, ökat våld, överpopulationen etc. Socialpsykologer säger sig ha börjat se negativa attityder mot invandrare på grund av detta (Cengiz, 2021).

I Menjivars (2016) studie som innefattar deltagarna som är centralamerikanska/mexikanska invandrare, motsätter sig dessa deltagare medias skildring av att invandrare betraktas vara problematiska för samhället. Den övergripande mediadiskursen om att invandrare associeras med illdåd/kriminalitet är något som denna grupp av deltagarna inte vill internalisera. För att bevisa att de är värdiga samhällsmedborgare, känner deltagarna ett behov av att betona sina positiva egenskaper och därigenom visa hur de kan bli till nytta för samhället. Detta visas exempelvis genom hur de tar avstånd från kriminalitet och konstruerar nya identiteter där de anpassar sig efter den miljö som finns runtomkring dem. Deltagarna i Menjivars studie anser att dessa typer av mekanismer som omkonstruktion av självidentiteten och miljöanpassningen, bidrar till att direkt motverka negativt porträtterade skildringar av invandrare som media förmedlar. Genom dessa mekanismer kan invandrare göra anspråk på ett utrymme som de blir nekade till. Dock är detta inte endast tomma ord från dessa individer. De visar i stället en positiv bild av sig själva i handling, som främst innefattar hårt arbete som kommer säkerhetsställa deras identitet som hårt arbetande, vilket gör att de blir aktiva samhällsdeltagare. För att motverka de negativa bilderna och de offentliga diskurserna som media etablerar, blir dessa invandrare i behov av att visa att de har egenskaperna som produktiva medborgare, samt att de betalar skatt och håller nere jobben.

Pandirs (2020) forskning har funnit att media är med och arbetar emot stigmatisering kring flyktingar. Det sker genom att porträttera flyktingarna som helt vanliga individer och skildra deras likheter med individer som inte är flyktingar. Dessa mera humana representationer av flyktingar påminner allmänheten om att alla de negativa associationer som målas upp i relation till dessa individer, som terrorister eller kriminella, inte definierar alla flyktingar.

2.2 Media, invandring och utsatthet

Under detta tema har vi funnit att invandrare ofta upplever sig som utsatta i samhället, då de pekats ut som de som inte hör till samhället genom exempelvis rasistiska och främlingsfientliga uttalanden. Härigenom skapas en negativ bild kring invandraren som gör att denne känner en utsatthet i samhället.

Utsattheten går även att se i studien genomförd av Sjöberg och Sarwar (2020) där man undersöker våldtäktsoffrens /förövarens invandrarstatus. Man gör även bedömningen av hur deltagarnas invandrarstatus dömer offer och tillskriver förövaren skuld. Man gjorde en jämförelse mellan män och kvinnor där deltagarna fick läsa en berättelse om en våldtäkt i form av en tidningsartikel. Därefter skulle de enligt skala 0–100 % berätta vem i olika frågeställningar som hade skulden, I stället för att kalla deltagarna i berättelsen med offer och förövare, beskrevs deltagarna i berättelsen med namn och ett händelseförlopp. Frågorna rörde bland annat hur mycket skuld den ene eller den andre huvudrollsinnehavaren hade för den händelse som utspelat sig. Som slutkläm på varje delstudie kom frågan kring om de ansåg att den beskrivna händelsen gick att anse vara en våldtäkt. Man ser i resultatet att deltagarna med invandrarbakgrund gav högre offer-skuld och lägre skuld till förövaren än de infödda deltagarna, i studien diskuteras hur detta kan ge konsekvenser på hur exempelvis polis och domstol använder detta tänk då de dömer i dessa fall och hur det då även kan få invandrarna att känna en utsatthet kring sitt eget deltagande i samhället.

I USA upplever icke-vita rasminoriteter en utsatthet genom att uppleva sig själva som utlänningar. Är man däremot en vit utlänning, får man ärva de vita människors fördelar och får på så vis de fördelar som finns för de inhemska vita individerna. Rasism ses som något starkt förknippat med fördomar kring individers fenotypiska markeringar, tex hudfärg (Yakushko,

2008). Genom att använda rasistiska diskurser, får man möjlighet att diskriminera invandrarkulturer. Rättfärdigandet för detta sker genom makt och härskande gentemot dem. Vardagsrasismen är något som är hårfint och fungerar som en symbol för etnocentrismen, där man döms utifrån någon annans kultur och vad som anses rätt. När man erkänner den västerländska kulturens dominans, förnekar man samtidigt de sociokulturella skillnaderna som finns mellan grupper. Vilket leder till att rasismen inte blir endast kring enskilda individer utan kommer att handla även om kulturella grupper. Vilket inte bara innefattar vit hudfärg utan även en perfekt västerländsk kultur (Lowander, 1998). Därigenom skapas en form av attityder, emotionella känslor och beteendemässiga fördomar gentemot de som uppfattas som främmande, exempelvis en invandrare. Historiskt har man sett hur denna känsla varit en skräckblandad känsla där man upplever ett hat eller en rädsla mot främlingar. Nyare tolkning av ordet visar på en rädsla för de som är utlänningar, men det är även det genom en koppling till etnocentrism där man ser sig själv och sin kultur som bättre än andras (Yakushko, 2008). Lowander (1998) visar även hur otryggheten kan skapas genom de snabbväxande främlingsfientliga partierna som växer upp runt om i Europa.

2.3. Media, invandrare och arbetsmarknad

Invandrare associeras med lågkvalificerade arbeten som samhällets medborgare är tacksamma att bli av med, samt hur invandrare inom arbetslivet möter en mängd orättvisor. Med andra ord visar den tidigare medieforskningen på hur invandrare förväntas ta lågkvalificerade yrken.

När det kommer till arbete, porträtteras invandrare som de individer som är engagerade i lågkvalificerade arbeten (Farris och Mohammed, 2018). Gerova och Lowell (2004) genomförde en studie i USA genom utforskande analyser där de fann att invandrare spelade en stor roll för att förse hälso- och sjukvården med personal. Man ser hur dessa oftast får ta arbeten där andra inte vill arbeta. Detta gör att det blir en sårbarhet kring invandrare, då de får ta de sämre arbetsförhållandena. De blir på så vis mer utnyttjade och man kan se hur det utan tvekan anställs fler invandrare inom sjukvården än inom alla andra områden. Här kan man se hur det skapas ett "vi" och "dem" då "de" får arbeten som inte "vi" vill ha. Man kan se hur det ofta är flest invandrar-sjuksköterskor på de minst önskvärda områdena, vilket gör att dessa oftast blir sårbara genom de sämre arbetsförhållanden som uppstår genom detta. De blir mer utnyttjade, vilket återigen gör att man behöver forska vidare inom detta område för att se över det (Gerova & Lowell, 2004).

Arbetslivet för invandrare kan även röra sig om en jämställdhetsfråga. Lindblom och Torres (2021) diskuterar detta i sin forskning, där de har använt innehållsanalyser för att se hur migranter och kultur rapporterats. Detta har presenterats genom hur maktbalansen resulterar i en förminskning av invandraren i den svenska dagstidningsrapporteringen, då man i talet kring äldreomsorgen benämner invandraren som "någon annan". Detta skapar en problematisk känsla inom välfärden där begreppen inkludering och jämställdhet går att ifrågasätta. Man har i denna studie avslöjat hur dagstidningar rapporterar kring åldersvård och invandring. Det sker genom att visa hur det skapar en orättvisa i samhället för dessa grupper, vilket är det som sker när man jämför etniska minoriteter med etniska majoriteter. Artikelförfattarna vill visa på hur vi måste bli medvetna om hur man i tidningarna diskuterar den förmodade skillnaden och alltså inte den faktiska, vilket gör att dessa medierapporteringar inte helt stämmer överens med den välfärdssektor som vi sett som både inkluderande och jämställd inom vården

Lindblom och Torres (2021) visar hur det går att se relationer mellan migration och vård. De visar hur vårdkedjan idag är beroende av migrationen för att få det att fungera på lång sikt, vilket

blir en etisk utmaning. Trots att man ser detta problem, har det varit väldigt lite i media kring detta. Denna artikel vill visa på de retoriska metoder som används för åldringsvård och invandring inom svensk dagstidningsrapport. Författarna menar att en vårddiskussion kan ses som en källa rik på information kring hur den sociala rättvisan i samhället är, men även hur man kan se om den moraliska ryggraden existerar eller ej. De visar på hur vård diskursen i ett land avslöjar om landet är en vårdande demokrati. Genom att avslöja hur dagstidningarna använder detta för att separera invandrare från "svensken" kan man ta pulsen på hur landet ser på detta område (Lindblom & Torres, 2021).

2.4. Konklusion

Den tidigare forskningen visar upp hur invandrare framställs genom olika tidpunkter och situationer, där det blir klart att omvärlden spelar en stor roll i om invandraren framställs som ond eller god vid just detta tillfälle. Detta visar på hur media kan styra individers sätt att se på invandraren, genom den bild de väljer att visa upp samt vilken kontext det handlar om vid visningstillfället. Detta blir tydligt genom att se hur det i temat "Media, invandrare och kriminalitet" där forskningen visar att samhället ändrade tonläget mot invandrare efter terrorattacken mot World Trade Center 2001. Genom detta skapades på många håll även en främlingsfientlighet. Man kunde även se en ökad rasism där man pekade ut invandraren som någon som inte borde vara där, varpå denne dömdes till att inte passa in. Detta går att se i temat "Media, invandraren och utsatthet". I denna del visas hur invandraren känner sig utsatt genom rasism och den främlingsfientlighet de upplever komma från den massmediala uppmålningen kring vilka de skulle vara. Genom det sista temat "Media, invandrare och arbetsmarknad" ses hur invandraren ofta får ta de sämre arbetena och därmed även många gånger det sämre arbetsförhållandet. Men även hur det numera inom äldreården är ett behov av att invandraren kommer och arbetar för att stärka upp den annars för svaga arbetsmarknaden inom detta område, då det saknas arbetare inom detta yrke, men även hur den sociala orättvisan ser ut inom kategorin arbetsmarknad i samhället.

Då vi funnit att andra generationens invandrare inte tagits upp i våra databassökningar, ser vi detta som ett ringa utforskat område. Vi avser försöka fylla denna lucka genom att använda en diskursanalytisk ansats och undersöka hur man talar om andra generationens invandrare i svenska dagstidningar. Att göra detta utifrån den diskursanalytiska ansatsen kommer förse studiens läsare med nya synsätt. Härigenom kommer det gå att påvisa hur andra generationens invandrare konstrueras i svensk massmedia.

3. Teoretiskt ramverk

Syftet med denna undersökning är att se hur andra generationens invandrare framställs i svensk massmedia. För att undersöka detta kommer vi anta en diskursanalytisk metodansats, där vi utgår från det sociala konstruktionistiska ramverket. Denna del kommer därav innefatta en redogörelse av studiens teoretiska ramverk. Vi inleder med att beskriva innebörden av subjektpositionen genom dess tillkomst i den sociala konstruktionismen. Därefter förklarar vi diskurser och makt, för att sedan sätta ihop allt i en djupare sammanfattning av ordet subjektposition.

När vi studerade det massmediala datamaterialet, såg vi hur subjektpositioneringen utgjorde en relevant och central roll för framställning av andra generationens invandrare i massmedia.

Subjektpositioner är ett begrepp som handlar om hur en individ *kan* tilldelas olika positioner i det sociala livet. Man kan ha flera positioner, ibland även samtidigt, men dessa kommer uppfattas olika och existerar i olika tidsintervaller. I varje social kontext kommer det finnas ramar individen måste förhålla sig till. Dessa kommer kunna ge både fördelar och nackdelar, beroende på den makt eller frihet som finns i subjektpositionen (Börjesson, 2003). En subjektposition kan således likställas med de olika roller eller identitet en individ kan anta i olika kontexter och är alltid förknippad med den makt som finns inom rollen. Detta innebär att till exempel en forskare inom ett område kommer tilldelas större makt i sitt uttalande kring sitt expertområde, än gemene man som har en åsikt. Med detta i åtanke kommer vi sätta fokus på de subjektpositioner andra generationens invandrare erhåller i massmedia.

3.1 Den sociala konstruktionen av subjektpositioner

Då syftet och frågeställningen i denna undersökning är ute efter att se vilka subjektpositioner som andra generationens invandrare tilldelas, kommer denna studie utgå ifrån ett diskursanalytiskt förhållningssätt. Detta kommer innefatta ett ramverk som genomsyras av det socialkonstruktionistiska perspektivet. Subjektposition handlar om den position/roll som individen blir tilldelad i relation till andra, vilket blir det handlingsutrymme personen blir tilldelad i en specifik situation (Burr, 2003). Socialkonstruktionismen visar hur subjektpositioner i samhället och världen konstrueras för en människa i samspelet med andra. Detta sker främst genom språket. Således blir representationen inom socialkonstruktionismen något som handlar om hur vi för oss och kommunicerar. Genom detta konstrueras världen när vi samtalar med andra (Winther, Jørgensen & Phillips, 2000). Här blir det alltså något som visar hur vår omvärld skapas tillsammans med andra samt genom hur vi talar om saker och ting gemensamt för att slutligen förstå detta som sanningen. Detta visar hur man kan konstruera en sanning kring ett specifikt fenomen, exempelvis andra generationens invandrare, genom hur de framställs i små ord och meningar som till slut blir den sanning vi förstår kring detta fenomen.

Vivien Burr uttalar sig om att människans sätt tolka/förstå sig på värden inte utgår ifrån en egen objektiv synvinkel, utan snarare tolkar/förstår sig individen på världen genom den gemensamma tolkning som delas av andra (Burr, 2003: 7–8). Vi tolkar och omtolkar ständigt vår omvärld, detta innebär att vi ständigt konstruerar världen omkring oss. Burr menar vidare att vi föds in i en värld där ramar och kategorier redan existerar, där vi får veta hur vi ska förhålla oss och bete oss för att passa in. Det är även detta som kommer styra vår verklighetsuppfattning. Genom detta menar Burr att det inte finns några faktiska sanningar om hur vi ska vara, utan sanningarna konstrueras efter samhällets tycke inom en specifik kontext och kultur (Burr, 2003: 158–159).

Socialkonstruktionismen handlar således om hur människan uppfattar världen runt om henne, samt hur hon förhåller sig till olika ting och hur saker uppfattas vara sanning. Som ovan nämnt sker konstruktionen i samspel med andra. Kategoriseringen vi använder oss av kommer alltid utgå från en kulturell tolkning och förståelse, då det inte förekommer några allomfattande kategoriseringsmönster. Detta gör att tolkningarna vi använder oss av är specifika för platsens sociala och historiska sanningar (Winther, Jørgensen & Phillips, 2000).

3.2 Vad är en diskurs?

För att besvara studiens frågeställning, där vi vill se hur massmedia skapar subjektpositionerna för andra generationens invandrare, kommer vi använda och behöva förstå diskursbegreppet.

Detta då diskursen möjliggör vilka subjektpositioner som förekommer och vilka som utesluts i en viss kontext.

Begreppet diskurs betraktas i många fall vara svårdefinierat på grund av dess komplexitet. Den essentiella kärnan för begreppet diskurs utgörs av språket och de mönster som den skapar, vilket individen följer och reglerar sig själv efter. Diskurs blir som ett specifikt sätt att förstå och tala kring vår omvärld (Winther, Jørgensen & Phillips, 2000:7). En diskurs kan betraktas vara ett påpekande/påstående om verkligheten som besitter ett sanningsvärde, med andra ord är diskurser utsagor om verklighet som erkänns som sanningar. Begreppet diskurser likställs även med representationer, metaforer och berättelser. Diskurserna överförs i samhället genom det vardagliga språkbruket som sker mellan människor. Diskurserna blir en essentiell del av människans liv, eftersom de förser individen med information kring de företeelser som sker runtomkring (Burr, 2015:74). En diskurs kan vara en del av flera diskurser samtidigt, vilket gör att den kan påverka samt medverka till flera nya mönster och helheter. När vi talar om diskurserna, fylls de med innehåll vilket i sin tur blir till en avgränsning och skapar ett diskursivt meningsutbyte. Diskursbegreppet kan således användas för att trycka på hur diskurser är skapande för vår mänskliga förståelse och agerande, där verklighetens konstruerande blir utgångspunkt.

De rådande diskurserna ger möjligheterna till subjektpositionerna, då det är dessa som även konstruerar individens subjektposition. Uppkomsten av diskurserna sker genom påpekanden som erkänns som sanningar. Dessa uttalade sanningar skapar även subjektpositionernas olika roller inom diskurserna. Redan då vi föds, finns diskursens ramar och möjliga roller färdiga. Genom detta går att se hur andra generationens invandrare fått sin subjektposition från födseln, då det inom diskursen redan satt ut vilka roller/identiteter som är möjliga inom området. Detta gör att makten redan är utdelad inom diskursen och på så vis även är utdelad för andra generationens invandrades möjligheter att förändra sin position.

Lindblom och Torres (2021) redogör för att det finns en form av orättvisa i upprättande av de diskurser som finns i samhället. De talar om hur konstruktionen av diskurser främst utgår från den etniska majoriteten och elitens verklighetstolkning. Det blir då dessa människor som ges det störst handlingsutrymme för att uttala sig om samhället och dess invånare i stort. Det blir med andra ord deras röster samt definitioner som kommer synas, höras och reglera verkligheten för andra. Denna typ av diskurs går under namnet elitdiskurs (Lindblom & Torres, 2021: 8). Dock finns det en del problematik med denna form av diskurs. Problematiken grundar sig i att diskurserna blir ensidiga och att det etableras påståenden om andra individer som erkänns som sanningar, utan att dessa individer varit med och konstruerat ”sin egen diskurs”. Det blir en maktaspekt, när vissa individer tilldelas ett större handlingsutrymme än andra. Detta innebär att orättvisor enkelt kan uppstå. För att bekämpa dessa missförhållanden blir det vitalt att inkludera de som det talas om i diskussionerna, dvs tala *med dem* och inte *om dem*.

3.3 Maktens innebörd för subjektpositionen

För att vidare beskriva hur subjektpositionen konstrueras i svensk media, behöver vi förklara innebörden av makt i detta ämne. Maktaspekten för subjektpositionerna går att se genom den hierarki som finns inom diskursen, vilken är svårt att ignorera eller förbise, då den tilldelade rollen ger handlingsutrymmen som kan vara mer eller mindre gynnsamma för individerna. Diskurserna i samhället, har redan konstruerat de roller som finns möjliga för de olika individerna oavsett bakgrund, vilket då även innefattar svensk/icke svensk.

Winter, Jørgensen och Phillips (2000, s.19–26) talar om Foucaults teori som behandlar makt och vetande i form av kunskap. Foucaults teori kring maktbegreppet hävdar att makten är den underliggande kraften som skapar och formar den sociala världen. Detta sker genom att särskilja olika objekt från varandra och genom detta peka ut det ena som bättre eller sämre än andra. Genom makten i språket går det att ge mer styrka åt en diskurs genom att ge detta företräde framför en annan. Det kan tex vara i hur man pratar om något genom att bli nedlåtande mot det ena och bara ta fram det positiva med det andra. Detta blir en form av att tilldela makten dit man vill. Makt är inte bara något negativt utan kan vara både produktivt och utvecklande. Detta går att se genom exempelvis hur diskurser tillika vetenskapen ständigt utvecklas och organiseras genom makten, då de bägge är beroende av varandra för att kunna utvecklas vidare. Makten kan på så vis definiera verkligheten och bidra till en vidare utveckling av den, genom tex hur orden uttalas kring ett specifikt ämne. Genom att läsa i massmedia kommer vi således förstå hur makten påvisas för andra generationens invandrare, då vi genom att läsa artiklarna kommer kunna se hur det talas om dem samt vilka subjektpositioner de tilldelas i svensk media.

Foucault tar upp hur makt kan vara sammankopplat med förtryck samt en vilja att regera och bestämma. Han visar även hur han anser att den inte ska relateras till institutioner för att underkasta människor till lydnad. Makt ska inte vara en egenskap som endast några få kan använda utan ska vara ett bevis för det styrkeförhållande som bör fungera i ett samhälle. Makt ska inte vara knutet till en person eller position (Foucault, 2008: 205–206). Vidare talar Foucault kring hur makt måste fungera som ett system där man stärker upp funktioner inom ett specifikt område. Makten är på så vis en process där den hela tiden är under utveckling och omvandling (Foucault, 2008: 110). Winter Jørgensen & Phillips (2000: 20–21) menar att det inte går att veta vad som är sant eller falskt. I stället menar de att man som diskursanalytiker bör ta reda på hur sanning skapas genom makt och diskurser. Foucault (2008: 177) i sin tur menar att sanning och kunskap är beroende av maktförhållandet, då varje samhälle och kultur har sin egen syn på vad som är sant och godkänns som kunskap. De största diskurserna i samhället kommer även producera den mest tillförlitliga kunskapen. Detta innebär att den sanning som erkänns i samhället även är den som kommer spridas i tex massmedia. Detta innebär att de subjektpositioner som genom massmedia tilldelas andra generationens invandrare, är den sanning som blivit godkänd och skapad genom makten som finns i samhället.

3.4 Sammanfattning av subjektpositionen

Subjektposition handlar om hur man genom olika maktaspekter tilldelas olika handlingsutrymmen, vilket sker genom diskurser utifrån den subjektposition man har inom en specifik kontext. Ett exempel på detta kan vara hur man inom en diskurs kan vara lärare men när man lämnar arbetet och går till affären blir man en vanlig kund. Detta innebär att lärarens roll och handlingsutrymme förändras när denne blir en vanlig kund i mataffären då man blir en som "alla andra".

Då subjektposition handlar om den form av position som individen i fråga blir tilldelad i relation till andra, behöver vi förstå att alla diskurser är viktiga faktorer i individens identitetsskapande, då dessa är grunden för den subjektposition individen blir tilldelad. Vår identitet skapas således genom en process för att nå den subjektposition vi blir tilldelade inom diskursen, ex hur vi kan vara lärare eller elev (Burr, 2015: 129). Individen är med andra ord inte begränsad till endast en identitet utan rör sig mellan olika identiteter, beroende på vart i diskursen hon befinner sig och vilken subjektposition hon har.

Winther, Jørgensen och Phillips (2000:107) menar att man inte ska se det som att man startar om varje stund från noll utan att man diskursivt bygger på identiteten, därifrån man är och därmed blir identiteten inte en ny utan en påbyggd tidigare version. Detta då identiteten aldrig kommer bli färdig utan att det alltid kommer gå att tilldelas nya subjektpositioner. En subjektposition/identitet blir aldrig färdig och kommer ständigt utvecklas. Men flera subjektpositioner kan även finnas samtidigt, parallellt med varandra. En individ blir tilldelad sin position men kan även försöka förhandla sig till en position om inte den tilldelade identiteten/rollen stämmer överens med den egna självbilden (Burr, 2003). Genom detta kan vi se hur andra generationens invandrare definieras i massmedia, vilket även blir den subjektposition de får inom diskursen. Men då de saknar makten att själva styra sin egen position, kommer den tilldelade subjektpositionen även utesluta att de kan vara på något annat sätt än det definierade.

Det går att sammankoppla diskurser och subjektpositioner med varandra, eftersom de diskurser som individen antar i den tilldelade subjektpositionen grundar sig i diskursens tolkning. Den specifika sociala situationen blir väldigt viktigt inom subjektpositioneringen, då det individen uttrycker inom den specifika kontexten genom språk eller text talar om vem denne är (Edley, 2001: 210). Detta gör att en subjektposition kommer vara en socialt konstruerad identitet för individen. Men det är en mer flexibel identitet då det handlar om hur denna skiftar mellan de olika diskursiva sammanhang som en individ rör sig inom. Enligt socialkonstruktionismen existerar inte individens kärna eller inre då det endast är det yttre som skapar vår personlighet. Vår identitet skapas i stället genom en personlighetsdiskurs som bestäms då vi talar om det som en personlighet. I stället för personlighet talar man inom social konstruktionismen i stället för identitet, då detta är något mer lämpat för att använda socialt (Burr, 2003). Vidare menar Burr (2003) att en identitet hos människan skapas från hennes sätt att medverka i det sociala sammanhang hon befinner sig i. Det socialkonstruktionistiska förhållningssättet visar på en beskrivning som blir bortom den enskilda individens sätt att röra sig och anta sin egen essens. Detta går att förstå genom socialkonstruktionismens sätt att förklara hur de ting vi förklarar som givna, går att se som konstruerade och därmed är de heller inte för evigt fastklubbade. Detta betyder i sin tur att inget är för evigt utan möjligheterna saknar gränser.

4. Metod

För att kunna ta reda på de subjektpositioner andra generationens invandrare tilldelades i svensk massmedia, använde vi oss av den diskursanalytiska metoden. Nedan redogör vi för denna metods grundantaganden. Därefter kommer vi presentera hur vi gått till väga med urval, datainsamling samt hur analysen av data skett. Vidare kommer vi gå in på de etik och kvalitetskriterier vi antagit för att slutligen gå in på vår egen forskarroll och den reflexivitet vi antagit för att genomföra denna undersökning.

När vi studerade det massmediala datamaterialet, insåg vi hur subjektpositioneringen var den mest betydelsefulla pusselbiten i hur andra generationens invandrare framställdes i svenska massmedia. Med detta i åtanke insåg vi att det inte fanns någon specifik diskursanalytisk metod, som enbart fokuserade på det som var relevant för det område som vi valde att studera. Därav har vi inte använt oss av någon specifik inriktning av diskursanalys. I stället valde vi att basera denna studie på massmedias konstruktioner av de subjektpositioner andra generationens invandrare tilldelas.

4.1 Metodens grundantaganden

Diskursanalysens grundantaganden är att verkligheten är socialt konstruerad. Detta sker genom meningar i språket som förs över från individ till individ. Man kommer genom detta lära sig att förstå koder och meningar som skapas mellan personer som talar samma språk. Förändringar sker över tid, vilket innebär att språket inte är neutralt utan blir transparent och reflexivt till sin omgivning. Språket blir grundläggande då det är här meningarna skapas och ändras (Wetherell et al, 2001:6). I det stora hela kan diskursanalysens innebörd härdras till att det handlar om att analysera samt kartlägga de olika diskurserna som befinner sig i individens vardagliga sociala interaktioner (Winter, Jørgensen & Phillips, 2000:8–10).

Ytterligare något som blir viktigt inom diskursanalysen, är beskrivningen av hur analysfasen gått till, då forskaren alltid kommer vara delaktig i den diskursiva verkligheten och kommer därmed alltid bli påverkad av eller påverka analysen man gör av materialet (Winther, Jørgensen & Phillips, 2000:56). För att förhindra forskarens förförståelse från att genomsyra undersökningen, blir det viktigt att ha en reflexiv hållning genom hela undersökningen (Taylor 2001:38–39).

Börjesson (2003) tar upp hur diskurser är något som kan sätta gränsen för det som är socialt accepterat i vårt sätt att tala om saker och ting. Genom detta förstår vi att tidningarnas sätt att tala kring ämnen är inom diskursernas ramar och hur man får tala kring detta ämne. Men även hur man drar och får i gång en ny diskurs genom ett upprepande av sanningar som uttalas och blir till nya sanningar. Detta gör att man kan förstå hur en tilldelad subjektposition kommer passas in genom den aktuella diskursen man talar om i massmedia.

Diskursanalysen presenterar påpekandet om att språket tenderar att förslava människor. Med detta uttalande menar metodansatsen att språket ligger till grunden för diskurserna, där diskurserna i ett senare skede är med och utformar nya uppfattning i både språk och ord. Genom detta förstår man att det skrivna ordet, som är inom en specifik diskurs kommer påverka de individer artikeln handlar om genom att de får en tendens att inte komma bort från det uttalandet. De subjektpositioner andra generationens invandrare därmed uppmålas med, kommer således riskera att "förslava" individerna man skrivit om att just passa in i det uppmålade facket.

Härigenom går det att se att hur andra generationens invandrare framställs i massmedia, är utifrån den maktaspekt den specifika artikeln framställts. Genom detta ser man hur subjektpositionen blir till kring andra generationens invandrare, är utifrån den maktaspekt som artikeln använder för att lyfta fram vilka de är.

4.2 Urval och Datainsamling

Denna studie kommer som tidigare nämnts studera den massmediala framställningen av andra generationens invandrare utifrån de subjektpositioner de blir tilldelade i massmedier. Då området andra generationens invandrare är begränsat, i och med att det handlar om en specifik grupp individer, kommer det typiska urvalet passa vår studie. Detta genom hur det är ämnat åt att kartlägga och beskriva specifika grupper. Urvalet kommer således visa för oss som skribenter vilka subjektpositioner som är mest förekommande i diskurserna kring andra generationens invandrare (Patton, 2002, s.236).

Vår studie kommer inkludera 50 artiklar kring det studerade fenomenet. Dessa artiklar var det som blev den datainsamlingen som låg till grund för analysen. Vi behövde dock finna artiklar som inte bara innehöll ordet andra generationens invandrare, utan även övergripande handlade om dessa. För att kunna begränsa sökandet till en nutid, har vi valt att inkludera artiklar som går från 2019–2021 och då alltså innefattar en period av tre år. Då vi till slut funnit de artiklar vi behövde, startade analysen mer på riktigt

Nedan är sammanställning av de datakällor som vi har använt oss av i denna studie, I tabellen presenteras namnet på alla tidningar samt antalet artiklar som använts från respektive tidning.

Tidningar	Antal artiklar
Aftonbladet	4
Arvika Nyheter	1
Borlänge Tidning	1
Borås Tidning	4
Dagens Nyheter	1
Expressen	4
Folkbladet Västerbotten	1
Fria Tider	5
Gefle Dagblad	1
Gottlandstidningar	1
GT	1
Göteborgs Posten	5
Helsingborgsdagblad	1
Jönköpings Posten	1
Kristandstadsbladet	1
Kvällsposten	1
Magasinet i Växjö	1
Mitt i Huddinge	1
Norrbottnens-Kuriren	2
Nya Wermlands Tidningen	1
Smålands Posten	1
Svenskadagbladet	1
SVT Nyheter	1
Söderhamnskuriren	2
Tidningen NU	1
TTELA	1
TT Nyhetsbyrån	1
Ulricehamns Tidning	1
Upsala Nya Tidning	1
Vi	1
Värmlandsfolkblad	1
Totalt: 31	Totalt: 50

Syftet med att framföra detta är för att påvisa variationen av de datakällor vi använt oss av, genom detta önskar vi öka undersökningens kvalitet. Tidningarnas spridning når från Norrbottens-Kuriren i norra Sverige till Helsingborgsbladet i södra Sverige för att täcka in hela landets längd, då vi velat ha en stor geografisk spridning. Vi har även tagit med stora tidningar

såsom Aftonbladet och Expressen likaväl som Söderhamnskuriren för att nå de mindre ortstidningarna. För att ytterligare öka bredden för urvalet, har vi valt att ta med alla tidningar, oavsett politisk åsikt. Detta gör att tidningarna når olika politiska inslag från såväl rött som blått block.

4.3 Analys

När en diskursanalys ska genomföras, är det viktigt att kategorisera insamlad data, då man vill hitta mönster som sedan kan relatera till de begrepp vi vill använda i analysen. I vår analys kommer vi förhålla oss till de subjektpositioner som andra generationens invandrare tilldelas i svensk massmedia, men även hur dessa sitter ihop med diskurser i samhället samt makten som finns inom dessa. I en diskursanalys är den teoretiska ramen viktig att förhålla sig till för analysen (Taylor, 2001, s.39). Det är även viktigt att vara noga med redogörelsen för hur vi analyserat det material vi använt, genom att noggrant beskriva och förklara de olika faser som arbetats igenom. En korrekt genomförd analys kommer ge oss en förståelse för vilka subjektpositioner andra generationens invandrare får genom svensk massmedia. Vår analys kommer i denna undersökning använda sig av Bolander och Fejes (2009) fyra stegs analys som analysverktyg.

För att få fram vad våra artiklar sagt kring andra generationens invandrare och hur deras subjektpositioner blir i svensk massmedia, startade vi analysen med att få fram tidningsartiklar som var typiska för vårt syfte och frågeställning.

I det första analyssteget, läste vi igenom artiklarna var och en för sig, i en övergripande läsning där vi sökte få en förståelse av artiklarna. Vi ville finna mönster och försöka få dessa att bli till undersökningsdimensioner. Detta för att passa in på vårt syfte att få fram de subjektpositioner andra generationens invandrare tilldelas i svensk massmedia (Bolander & Fejes, 2009: 88–90).

I steg två, började vi djup läsa tidningsartiklarna för att undersöka och analysera vad texterna sade samt hur det uttrycktes kring andra generationens invandrare och dess subjektpositioner. Vi försökte hela tiden ta med funderingarna kring hur det i texterna talas om andra generationens invandrare och de subjektpositioner vi funnit i texterna. Vi sökte både något nytt och bekräftelse på det vi i tidigare genomläsning sett och funnit (Bolander & Fejes, 2009: 88).

Det tredje steget i att analysera texterna kring hur andra generationens invandras subjektpositioner visas upp i svensk massmedia, var för att finna de strukturer som visas upp i texterna. Vi ville här se hur detta konstrueras i texterna, det vill säga vad som är normativt och idealt konstruerat. Då vi studerade vad som var det mest centrala temat i texterna, vilket som fick mest utrymme, fick vi fram den konstruktion som var mest normal och självklar inom diskursen (Bolander & Fejes, 2009:93). Här startade vår gemensamma läsning och sammanställning av det vi funnit i artiklarna. Här startade således det som sedan blev den gemensamma förståelsen för hur andra generationens invandrare tilldelas subjektpositioner genom svensk media.

Steg fyra i analysen var för att se om det inom diskursen fanns något som konstruerades som icke-normativt och på så vis föll utanför diskursen. Detta gjordes för att finna ut vart diskursens gränser sätts. Här ville vi kunna se om de olika kategorierna vi funnit kring de subjektpositioner som benämns kring andra generationens invandrare, även innehöll något ovanligt (Bolander & Fejes, 2009:96–97). Genom hela analysen har vårt mål varit att försöka finna de mönster som pekar ut subjektpositionerna kring andra generationens invandrare, för att se hur dessa ser ut i

svensk media. Därefter har vi relaterat dessa till vem som får makten att uttala sig om de subjektpositioner vi funnit. Slutligen såg vi hur tidningarna, trots sina olika politiska aspekter såg på subjektpositionerna.

4.4 Etiska ställningstaganden

Denna studie samt dess resultat kommer att tala både till samhället i stort, och till de individer som benämns som andra generationens invandrare. Vi behöver därför ta hänsyn till de individer studien handlar om, i detta fall andra generationens invandrare. De etiska ställningstagandena som den kvalitativa ansatsen utgår ifrån hänvisar till de fyra forskningsetiska principerna för kvalitativ forskning, vilka är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet går ut på att studiens deltagare blir informerade om vad deras deltagande utgör i studien, samt vad deras uppgift är (Vetenskapsrådet, 2017:7). Samtyckeskravet innebär att deltagarna tillfrågas tydligt om de vill vara med i studien eller ej, eftersom varje studie alltid innebär någon form av risk för deltagaren, vare sig det är fysiskt eller psykiskt (Nygren, 2012 :32–33). Konfidentialitetskravet handlar om att försäkra deltagarna om att informationen som de delar med sig av inte kommer brukas eller spridas på annat håll än just inom denna studie (Vetenskapsrådet, 2017: 12–13). Det sista kravet är nyttjandekravet som innefattar att upprätthålla deltagarnas anonymitet, där deras personliga information inte kommer nyttjas på annat håll än i studiens ändamål (Vetenskapsrådet, 2017:14). Dessa forskningsetiska principer är främst ämnade för intervjuer, observationer eller någon form av direkta samspel, vilket denna diskursanalytiska studie inte har. De artiklar som studien grundar sin forskning och resultat i, är utifrån offentligt publicerade artiklar som alla kan ta del av. I och med att denna studie genomförs med grund i empiriskt material som är offentligt publicerat och i och med att vi inte inkluderar enskilda individers livshistoria som delges oss via intervjuer, har vi dragit slutsatsen att vi i största möjliga mån tagit hänsyn till de forskningsetiska principerna i genomförandet av denna studie.

4.5 Den egna forskarrollen

I en diskursanalytisk undersökning är det omöjligt att förhålla sig objektiv eller helt neutral, gentemot det forskningsområde man har antagit. Det blir således viktigt att särskilja våra erfarenheter från det som artiklarna uttrycker. Då världen är komplex och inte endast begränsas till en sanning, behöver vi som skribenter vara öppna och reflexiva. Genom detta kommer vi kunna se och följa med i de nya infallsvinklar som vi stöter på under studiens gång (Taylor, 2001:16–17).

Vi är två skribenter med två olika erfarenheter och förförståelse gentemot det studerade ämnet. Den ene författaren är en individ som är född i Sverige med utrikes födda föräldrar dvs en andra generationens invandrare. Denna författare är väl medveten om att reflexivet blir extra viktigt för att inte dennes förförståelse skall genomsyra studien, då en stor del av diskursanalysen utgörs av att använda de egna teorierna i forskningen (Winther Jörgensen & Phillips, 2000). Den andra författaren har inte samma förförståelse, då denne inte är en andra generationens invandrare. Dock ser vi hur detta bidrar till en balans, som leder till att bägge skribenterna kan ge och ta från varandra.

4.6 Kvalitetskriterier

Kvalitativa undersökningar genomförs på olika vis, till följd av detta blir det forskarens uppgift att identifiera specifika kvalitetskriterier för just dennes studie (Symon och Cassell, 2012, s.221). Då vi inte skriver denna studie ensamma, utan i par kommer vi ta till oss av det första kvalitetskriteriet i Symon och Cassell (2012, s.207), som går under namnet ”*Peer debriefing*”. Detta innebär att man som skribenter diskuterar innehållet i studien med varandra. Då vi valt att utföra en diskursanalys, kommer vår reflexivitet att vara med och spela en stor roll i analysen vi utför. Reflexiviteten kommer genom detta att handla om hur vi tar till oss och förstår innehållet i analyserna genom våra diskussioner och förförståelser som sammanförs med varandra.

Ett kvalitetskriterium vid namn ”*progressive subjectivity*” som Symon och Cassell (2012, s.207) talar om, handlar om hur forskaren ska anteckna och medvetandegöra hur dennes förförståelse utvecklar sig genom studien, för att visa på att dennes förförståelse inte har påverkat studien. Vi som forskare kommer förhålla oss till detta kvalitetskriterium, genom att föra dagbok kring hur vår egen förförståelse förändras i relation till det undersökta fenomenet, vilket vi även påpekar i analysen.

Det tredje kvalitetskriteriet vi avser förhålla oss till blir den externa validiteten. Med detta avser vi förhålla oss till hur vårt insamlade material går att knyta an till den tidigare forskning vi hänvisar till i vår studie. Detta då det här då går att se om vårt material har någon verklighetsförankring. Här låter vi även våra tolkningar visa tillbaka på insamlad data genom att till exempel visa citat från deltagarna, för att visa att det finns en yttre förankring i verkligheten (Ödman, 2016: 120). Genom detta kan vi även låta läsaren vara med och bedöma insamlad data för att på så vis låta dem få vara med som bedömare kring det vi funnit i vår tolkning (Ödman 2016:121–122).

5. Resultat

I denna del av studien kommer vi att presentera en sammanställning av den analys vi genomfört av datamaterialet. Vi kommer redogöra för vilka subjektpositioner som konstrueras för andra generationens invandrare i svensk massmedia, samt skildra maktspekten av diskurserna som skapar subjektpositioner för andra generationens invandrare kring vilka som får uttala sig. Vi kommer även gå in på hur de olika tidningarna talar utifrån vad och vem som är dess ansvariga utgivare. Resultatet från den massmediala analysen, kommer presenteras genom temat subjektpositioner. Vidare kommer vi ta upp detta genom de olika undersökningsdimensioner vi funnit, vilka är: ”Vilka subjektpositioner tilldelas andra generationens invandrare i svensk massmedia”, ”Vilka subjektpositioner har makt att uttala sig?” samt ”Vilken betydelse har tidningens politiska färg för den utdelade subjektpositionen?”

5.1 Andra generation invandrarrens tilldelade subjektpositioner

Under den första delen av resultat avsnittet kommer vi att redogöra för de subjektpositioner som andra generationens invandrare blir tilldelade, utifrån den massmediala framställningen.

Som tidigare nämnt hänvisar subjektpositioner till identitet och är därmed det som avgör en individs handlingsutrymme och med detta även dennes möjligheter inom de olika kontexterna. De subjektpositioner som vi upptäckt och kommer redovisa är: *invandrare och icke svenskar, den kriminelle, bidragstagaren, icke-kristen, den missunnsamma och den som får ta de arbeten som andra inte vill ha.*

5.1.1 Andra generationens invandrare som invandrare och icke svenskar

Vid analysen av artiklarna upptäckte vi en återkommande subjektposition, som var hur andra generationens invandrare positioneras som "invandrare", precis som sina föräldrar. Här ser man hur andra generationens invandrare får överta sina föräldrars subjektposition såväl som handlingsutrymme, genom att konstruera samma identitet.

Värden skulle helt kollapsa utan våra invandrare.... jag önskar att alla första och andra generationens invandrare gemensamt valde att strunta i att gå till jobbet under tre, fyra dagar... (Magazinet i Växjö, 2021.04.29)

I citatet ovan visas hur man nämner invandrare som samlingsnamn, för att senare komma till hur de menar både första och andra generationens invandrare. Detta visar hur andra generationens invandrare särskiljs men ändå inte betraktas vara svenskar, trots att de är födda och uppvuxna i Sverige. Denna åtskiljning går även att se genom hur de själva uttrycker sig, då de ges möjlighet att uttala sig genom massmediala artiklar.

I Gefle Dagblad uttalar sig en andra generationens invandrare kring hur denne själv upplevt sin känsla kring att betraktas som icke-svensk.

För många år sedan fick jag en aha-upplevelse: Jag är en invandrare.... Allsköns utredningar och regeringspropositioner har betonat vikten av att undvika begreppen invandrare, invandrarungdomar och andra generations invandrare. Svenskar med en eller båda föräldrar födda utomlands kan, enligt denna syn, också kallas för personer med utländsk bakgrund. (Gefle Dagblad, 2021.04.14)

Personen som uttalar sig beskriver upplevelsen av att upptäcka sig själv vara en invandrare och inte svensk. Individen beskriver hur det blir fel att identifiera en andra generationens invandrare som invandrare, då detta enligt flertalet utredningar från regeringen anses fel.

Men begreppet invandrare är ju opreciserat och förekommer inte i utlänningslagen... Men även "utländsk bakgrund" är problematiskt, eftersom det ofta förknippas med trubbel. (Gefle Dagblad, 2021.04.14)

Individen uttalar sig kring hur begreppet invandrare upplevs som något opreciserat, då det inte finns med i utlänningslagen. Här beskrivs även hur det kan bli fel att betraktas som en person med "utländsk bakgrund", då detta många gånger ses problematiskt och associeras med trubbel. Här kommer individen som konstruerats som invandrare förknippas med negativa egenskaper.

I Aftonbladet går att läsa hur en föreläsare beskriver sin upplevelse av att vara barn till invandrare och kallas för andra generationens invandrare. Hon beskriver responsen hon får på dessa föreläsningar genom citatet nedan.

när [XXX] frågar vilka orter publiken kommer från ropas det Rågsved, Botkyrka, Fruängen och andra Stockholmsförorter... Många kan sannolikt relatera till hennes

berättelse om att växa upp som barn till invandrare men att själv avsky att kallas för andra generationens invandrare eller ännu värre - rasifierad. Hon är ju född och uppväxt här! (Aftonbladet, 2021.11.22)

Här beskriver föreläsaren hur publiken ofta är från förorter i Stockholm och hur dessa likt henne själv, i berättelsen hon fört fram från sitt eget liv, beskriver och förstår känslan av att avsky hur man kallas för andra generationens invandrare. Det som dock känns värre är att bli rasifierad. Detta då hon är född och uppvuxen här. Här jämför hon själv alltså upplevelsen av hur hon anser att känslan av att kallas andra generationens invandrare endast kan toppas av att bli rasifierad. Hon är enligt sig själv inte invandrad och tillhör inte någon annan "ras" än att vara svensk, med föräldrar som invandrat. Detta citat blir en bekräftelse på den konstruktion av andra generationens invandrare som invandrare genom subjektpositioneringen. Det visas därmed hur de fråntagits identiteten som "svenskar", vilket är det som de mest tyr sig till men inte får anta på grund av de diskurser som konstruerats kring dem.

I en artikel i Norrbottens Kuriren funderar skribenten på frågan hur man förklarar att folk ibland talar om andra generationens invandrare och hur detta gäller medborgare som är födda i Sverige. De tar upp hur detta inte förenar och att det inte borde talas om dessa medborgare på detta vis.

Vi bör i stället eftersträva en samhällsgemenskap som bygger på medborgarskapet. Om inte riskerar vi att låta andra faktorer, exempelvis etnicitet - som individen själv inte kan påverka, diktera villkoren för samhällsgemenskapen (Norrbottens Kuriren, 2021.07.22)

I detta citat kan man se hur man för att undvika att låta faktorer vi inte kan påverka, likt etnicitet, i stället borde bygga samhällsgemenskaperna kring medborgarskapet och inte människors bakgrund. De tar även upp att man på detta vis bör låta medborgarskapet vara det som styr vår benämning och möjlighet till samhällsgemenskap.

Något som framkommit vid analysen av subjektpositioner för andra generationens invandrare i svensk massmedia, var att etniciteten hos den som benämns som andra generationens invandrare, utgör en central roll i konstruktionen av subjektpositioneringen som icke svenskar.

Det är oerhört tröttsamt att allt negativt kopplas till ens etniska bakgrund. Ingen påstår att Zlatan spelar bra fotboll för att han har föräldrar från Balkan, men hans kaxiga attityd däremot beror tydligen på det (Svenska Dagbladet 2021.07.08)

I citatet ovan talar man om hur tröttsamt det upplevs att det negativa man gör kopplas till den etniska bakgrunden man har. Detta visas genom att jämföra hur det Zlatan gör bra på fotbollsplanen oftast räknas som något otroligt bra och då bara beror på hur duktig han är på att spela fotboll. Men även hur hans negativa attityd direkt kopplas till att hans föräldrar kommer från Balkan och inte på att han liksom andra kan ha olika starka kaxiga attityder olika dagar, bara genom situation och tävlingsinstinkt.

I Borås Tidning ryter en individ, som benämns som andra generationens invandrare, ifrån till den tilldelade subjektpositioneringen i relation till den etniska bakgrunden och uttrycker ett missnöje. Detta missnöje grundar sig i en upplevelse av att inte höra hemma i någon kultur.

Ett av problemen med att växa upp som andra generationens invandrare är att jag aldrig kunnat identifiera mig helt och hållet med min etnicitet.... Och inte blir det bättre när mina svenska vänner, som vet om att jag är född och uppvuxen i Sverige, frågar: "Ska

du HEM till Grekland i sommar?" I Grekland är det förvisso inte bättre. Där får jag höra: "Hur länge stannar du innan du åker HEM till Sverige? (Borås Tidning, 2020.10.03)

I detta citat kan man utläsa att andra generationens invandrare upplever ett problem med att aldrig kunna känna sig hemma i någon kultur. De är för svenska för den kultur de "kommer ifrån" och är för utländska för den svenska kultur som de själva känner att de tillhör. De upplever samma känsla när de når sitt ursprungsland där de inte heller ses som att de helt tillhör den kulturen och blir på så vis placerade som att inte höra hemma i någon kultur fullt ut. Vart de än är, får de frågan när de ska åka "hem". Vart ska de få passa in?

5.1.2 Andra generationens invandrare som den kriminelle

En av de mest förkommande och upprepande subjektpositionerna som andra generationens invandrare blir tilldelade i massmedia, är identiteten som kriminella. Nästintill varje tidningsartikel som vi läst uttrycker att det finns ett samband mellan att vara invandrare och kriminell. Som tidigare nämnt är det vid ytterst få tillfällen som en särskiljning mellan invandrare och andra generationens invandrare sker. Vi har upptäckt att särskiljningen tydliggörs främst när ämnet kriminalitet diskuteras i massmedia, där andra generationens invandrare konstrueras som den grupp av individer som misstänks för kriminella handlingar.

Man skriver också att den grupp som har den största andelen brottsmisstänkta är inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar. Därefter kommer utrikesfödda (Göteborgs Posten, 2021.08.26)

I ovanstående citat börjar subjektpositionen som kriminell att konstrueras i den brottsstatistik som Brå presenterar. Journalisterna fortsätter i artikeln att beskriva i text hur andra generationens invandrare är den största andelen av den svenska befolkning som *misstänks* för brott. Vidare i artikeln kan man också läsa hur det är mest de unga individerna inom denna grupp som är brottsmisstänkta. Detta sätt att uttrycka sig på i tidningen ger läsaren en bild av vilka individer som är mest benägna till att genomföra kriminella handling, vilket tydligt pekar på att det är unga andra generationens invandrare som misstänkts i högsta grad. Något vi lade märke till var ordvalet "misstänks" där det inte bara antyder att andra generationens invandrare är kriminella, som artikeln insinuerar, utan att de snarare troligtvis är kriminella på grund av sin bakgrund. Vidare i artikeln kan man läsa:

...Hon är inte särskilt överraskad över slutsatserna i Brås rapport (Göteborgs Posten, 2021.08.26)

När en lektor vid kriminologiska institutet vid Stockholms universitet, uttrycker sig kring de slutsatser man kunnat dra från denna artikel. När denne uttalar hur den aktuella informationen inte är en överraskning för henne, förstärks subjektpositionen som kriminell för andra generationens invandrare. Att en lektor vid den kriminologiska intuitionen i Stockholm, antyder att denne individ kan sitt ämne, ger henne ett stort handlingsutrymme samtidigt som hon minimerar handlingsutrymmet för andra generationens invandrare. Genom att uttrycka sig på detta vis förstärker denna lektor därmed subjektpositionen kriminell för andra generationens invandrare, genom att insinuera att detta inte är någon nyhet.

I Borås Tidning kan man läsa hur flyktingar, kom till Sverige för att kunna ge sina barn en bättre framtid och hur de kom utan att kunna språket, ha kontakter och heller inte ha välfärden bakom sig från födsel, velat ge barnen det som de saknade.

Flyktingar som flydde hit i hopp om en bättre framtid för sina barn med noll på fickan och utan språk, kontakter eller välfärdens smörgåsbord från födseln trumfas alltså i brottsstatistiken av sina barn. Barnen som föds i Sverige med alla möjligheter som landet har att erbjuda verkar alltså hamna i kriminalitet i högre grad än sina föräldrar (Borås Tidning, 2021.09.05)

I ovanstående utdrag ur Borås Tidning kan tydliga konstruktioner kring andra generationens identitet som kriminella upptäckas. Dock uttrycker sig denna text, genom att först tilldela andra generationens invandrare subjektpositionen som kriminella, för att sedan skuldbelägga dem för deras tilldelade identitet, genom att hävda att deras föräldrar kämpat för att komma till Sverige, medan andra generationens invandrare blir serverade alla möjligheter som Sverige har att erbjuda, men fortfarande hamnar i kriminalitet. Deras identitet utgörs i artikeln inte endast av kriminalitet, utan även av en genomsyrande otacksamhet. De talar alltså om hur andra generationens invandrare misstänks i högre grad för brott än deras föräldrar, vilka själva invandrat hit, som om det skulle kunnat påverka misstankegraden på något vis.

Även Göteborgs-Posten är inne på liknande tänk att tänka.

Det finns många teorier om varför det går värre för andra generationens invandrare än första generationens. Ett argument är att de i andra generationen växer upp i en miljö där de kanske känner sig diskriminerade. Och de kanske inte heller har samma motivation som sina föräldrar att jobba jättehårt på grund av tacksamhet (Göteborgs Posten, 2021.08.26)

I uttalandet ovan tar man upp hur det finns många teorier kring varför det går värre för andra generationens invandrare än första generationens genom att påstå att de saknar tacksamhetens motivation, som deras föräldrar kände. Frågan är ju, har de något att bevisa sig tacksamma mot? De är ju födda och uppväxta här, varför skulle de visa större tacksamhet än övriga som är födda här? Det andra argumentet de tar upp att de skulle känna sig diskriminerade, blir man direkt fundersam kring, då det är svårt att undvika en form av diskriminering genom detta uttalande, då de inte erkänns som svenskfödda utan att komma från utlandsfödda föräldrar och kanske därmed att det finns en grund för känslan av diskriminering?

Även Jönköpings-posten hakar på detta med överrepresentationen inom brottslighet för andra generationens invandrare:

Att personer med utländsk bakgrund är kraftigt överrepresenterade inom brottslighet var redan känt, men rapporten konstaterade också att trenden förvärras bland andra generationens invandrare. I stället för att utanförskap bryts över tid, förs det alltså vidare in i framtiden. Även gängbrottsligheten tycks snarare breda ut sig än knäckas (Jönköpings-Posten, 2021.09.06)

Återigen upprepas och förstärks diskursen kring andra generationens invandras subjektpositionering som kriminella. Dock är konstruktionen av subjektpositioneringen annorlunda i den ovanstående artikeln. Kriminaliteten uttrycks med ordvalet "trend", vilket talar om för läsaren att det är något populärt som är inne att haka på just nu för andra generationens invandrare, vilket även antyder att den kriminella identiteten är något som de tillskrivit själva "när de hakat på trenden". Artikeln blir även speciell då det uttalas om en trend och hur man

ska knäcka dessa, snarare än hur man ska hjälpa dem att passa in. Det blir mer intressant då detta inte handlar om hur de själva fått tala om detta, utan artikeln är skriven av någon som inte själv är andra generationens invandrare och därmed blir det någons rena åsikt. Det intressanta blir då att det inte är de egna upplevelsorna från att vara utpekad som kriminell, trots att man bara blir ihop klumpad med en etnicitet och därmed inte får en chans att tala sig fri från misstanken. Då det blir ett uttalande om dem och inte ett uttalande om de kriminella, blir antydandet att ”de alla” är kriminella något som påverkar individen mer. Jönköpings-posten går vidare och drar in en ny subjektposition för andra generationens invandrare, då de går in på hur de tillhör kriminella nätverk:

En ny rapport från Brå (1/9) om utvecklingen av narkotikahandeln i Sverige finner att denna håller på att professionaliseras. Fler gäng tar kontroll över hela distributionskedjan och etablerar sig som organisatörer i centrala transitländer. De kriminella nätverken börjar också ta kontroll över platser i vissa bostadsområden för att monopolisera knarkförsäljningen... utsatta områden (Jönköpings-Posten, 2021.09.06)

Den kriminella identiteten som tillskrivs andra generationens invandrare talas inte endast om på generella plan, utan även på specifika där de bland annat framställs ingå i kriminella nätverk som sysslar med narkotikahandel. I det ovanstående stycket sker det alltså en vidare konstruktion av subjektpositionen för andra generationens invandrare, där det först redogörs för att individer med utländsk bakgrund är överrepresenterade i gängbrottslighet, vilket redan från start talar om för läsaren att det är dessa ”typer” av individer som är kriminella. Som toppen på isberget talas det sedan om att den så kallade ”trenden” förvärras hos andra generationens invandrare, där artikeln sedan fortsätter med att konstruera en mer specifik identitet för andra generationens invandrare, identiteten som brottsbenägna individer som ingår i kriminella nätverk som ängar sig åt narkotikahandel, som dessutom monopoliserar bostadsområden för att säkerhetsställa att de inte stöter på någon konkurrens i ”sin” knarkdistribution. Det talas även om hur detta gäller de utsatta områdena. Vilket mer specifikt gäller grupper av människor och alltså inte bara individer.

Den kriminella identiteten begränsas dock inte till endast gängbrottslighet och knarkförsäljning, utan andra generationens invandrare tillskrivs även identiteten som våldsbenägna våldtäktsmän. Vilket citatet från Folkbladet Västerbotten nedan påvisar:

Utländskamedborgare var överrepresenterade bland de dömda våldtäktsmännen i Västerbotten... 37 procent av de dömda hade utländskt medborgarskap. Även i brottskategorin sexuellt ofredande var utländska medborgare överrepresenterade när det gäller fällande domar. I en artikel i Expressen (25/2) kan vi läsa att forskare från Lunds universitet har undersökt drygt 3 000 dömda våldtäktsmän mellan år 2000 och 2015... Studien visar bland annat att 60 procent är första eller andra generationens invandrare. Nästan hälften av våldtäktsmännen var födda utomlands (Folkbladet Västerbotten, 2021.03.10)

I artikeln ovan kan man läsa hur utländska medborgare är överrepresenterade bland dömda våldtäktsmän. Utländska medborgare var även överrepresenterade då det handlar om fällande domar kring sexuellt ofredande. Sedan går det över till hur forskare från Lunds universitet gjort en studie där studien visar hur 60% är första eller andra generationens invandrare. Nästan hälften var utlandsfödda, vilket visar att nästan hälften av dessa var inte andra generationens invandrare, vilket artikeln ändå klumpat ihop dem med. Om 60 % var antalet och dessa klumpas ihop med ett påstående att hälften inte är samma. Varför klumpade man inte ihop andra

generationens invandrare med övriga svenskfödda som rapporten ändå måste glömt tala om? Den gruppen borde ju således blivit större än de 60% där *nästan* hälften varit utlandsfödda? Kvällsposten som också rapporterat kring den aktuella studien från BRÅ, talar även om hur nära hälften av dessa 60% begått tidigare våldsbrott.

Forskarna har genom studien kunnat identifiera två olika typer av våldtäktsmän. Den ena gruppen har en kriminell karriär bakom sig och lider ofta av missbruk och psykiska sjukdomar. De lever lite på samhällets baksida med bidragsberoende, dåliga skolbetyg, lägre IQ och lägre stresskänslighet...Den andra gruppen - vilken utgör majoriteten av gärningsmännen - är dock sådana som lättare slinker under radarn och är svårare att upptäcka. De är inte kända av polisen sedan tidigare (Kvällsposten, 2021.02.24)

I andan av att man tidigare talat om andra generationens invandrare som del i de 60% och sedan gå in i det ovan att det finns olika typer av våldtäktsmän. I detta identifieras alltså inte gruppen bara som invandrare, utan även i hur deras subjektposition även tillskrivs att vara våldtäktsmän. Men det stannar inte där, de tillskrivs även egenskaper som kännetecknar en våldtäktsman, som att de besitter lågt IQ, är lågutbildade och bidragsberoende, vilket enligt forskningen ovan är en representation av de existerande våldtäktsmännen. Den andra potentiella våldtäktsgruppen är individer som "faller undan radarn", med andra ord de som inte är kända inom polisen sedan tidigare. När associationen redan klargjorts mellan att vara invandrare/andra generationens invandrare och kriminell och våldtäktsman, blir alla dessa individer potentiella brottslingar, vilket föregående artiklar insinuerat genom att hävda att andra generationens invandrare är den grupp som i högst utsträckning misstänks för brott.

Borås tidning kommer med ett intressant uttalande, något vi uppmärksammat saknats vid flera tillfällen:

Men i debatten fattas röster inifrån områdena, särskilt i offentligheten. Ni vet de vi nästan alltid talar om men alldeles för sällan med (Borås Tidning, 2021.09.05)

Detta påpekande, tar upp hur det saknas röster från andra generationens invandrare i debatten kring kriminalitet. Med andra ord är det inte andra generationens invandrare som konstruerar denna identitet för sig själva, utan individer med ett större handlingsutrymme gör de åt dem, vilket resulterar i en maktobalans, där andra generationens invandrare subjektpositionernas som kriminella, utan att de själva har något att tillägga om saken.

5.1.3 Andra generationens invandrare som bidragstagare

Andra generationens invandrare tilldelas även subjektpositionen som bidragstagare som lever på den svenska välfärden vilket man kan se i tidningen Fria Tider.

Benägenheten att sky arbete och i stället lyfta bidrag kvarstår bland andra generationens invandrare från tredje världen, visar en färsk rapport från Danmarks statistik. Mest benägna att gå på bidrag är araberna där andelen offentligt försörjda män i åldern 30 till 59 år är 54 respektive 55 procent för ursprungsländerna Libanon och Irak (Fria Tider, 2021.12.24)

Här påstås det alltså att de som är mest benägna att vilja åt bidrag är de män som är mellan 30 och 59 år. Det påstås vidare att detta innefattar över hälften av de som kommer från Libanon och Irak. Det finns ingen siffra att jämföra mot, bara en tydlig uttalad siffra som säger att det är

på detta vis. Att det beror på hur de skyr arbete och hellre vilja få bidrag är alltså något som specifikt gäller andra generationens invandrare från tredje världen.

Ytterligare en artikel från Fria tider tar upp hur det råder stora skillnader mellan etniska danskar och invandrare från tredje världen gällande jobb och utbildning enligt citatet nedan:

Det råder stora skillnader mellan etniska danskar och invandrare från tredje världen när det kommer till bland annat jobb och utbildning. Tredje generationens invandrare klarar sig inte heller bättre än andra generationens (Fria Tider, 2021.12.24)

Det råder alltså här även en tydlig åtskillnad mellan etniska danskar och invandrare, där danskarna subjektpositionernas konstrueras som mer utbildade och flitiga, i motsvarighet till den identiteten som tillskrivs andra generationens invandrare som bidragstagande individer.

I en ytterligare artikel från tidningen Fria Tider uttrycks det hur invandrare inte kommer att gynna samhället på långt sikt.

Varje år omfördelar den offentliga sektorn resurser från inrikes födda till utrikes födda, och den långa tid det tar för flyktinginvandrare och deras anhöriga att etablera sig på arbetsmarknaden gör att flyktinginvandringen innebär en kostnad för de offentliga finanserna även lång tid efter det att flyktingarna invandrat till Sverige (Fria Tider, 2021.12.24)

I denna artikel blir det åter igen en vinkling kring hur man blandar ihop begreppet invandrare och andra generationens invandrare som synonyma med varandra. I detta uttalas att de utrikes födda tar resurser från de inrikes födda och att de på grund av detta blir en hög kostnad även lång tid efter de kommit till Sverige. Vidare kan man även läsa:

[M]ed omfattande invandring och hög arbetslöshet i de grupper som växer i storlek är risken uppenbar att det som brukar benämnas 'lång sikt' aldrig infinner sig för samhället. I stället riskerar problemen att förvärras på sikt eftersom nya människor hela tiden ska integreras och arbetslösheten i de växande grupperna i stort sett är oförändrad (Fria Tider, 2021. 12.24)

Här talas det om den stora omfattande invandringen. Hur grupper som blir större och med den en växande arbetslöshet. Det talas om hur problemen inte kommer lösa sig, ens på lång sikt, utan i stället kommer förvärras då det hela tiden måste integreras nya människor. Detta gör att de växande grupperna, dvs de med invandrare och dess släktingar kommer fortsätta belasta landet med höga kostnader som stjäls från de inrikes födda. Vilket ger framställningen av andra generationens invandrare en subjektposition som den ständiga bidragstagaren.

5.1.4 Andra generationens invandrare som icke-kristen

Andra generationens invandrare subjektpositionernas i många fall även som extremister på grund av den religiösa världsåskådningen. Det handlar specifikt om hur den islamiska synen som dessa individer adapterat ”inte hör hemma” i det svenska samhället, där islam förknippats med negativa innebörder. En statsvetare tar i citatet nedan upp:

... att fler "associerar kristna värden som ett ställningstagande mot invandring", inte minst muslimsk sådan... ett starkare samband 2018 än förut mellan motstånd mot invandring och förordandet av ett samhälle med kristna värdemässiga för (Smålandsposten, 2019.04.02)

Det blir enligt ovanstående citat synligt hur samhället subjektpositionerar sig gemensamt som kristet, för att därefter kunna neka de som är muslimer. Invandrare och andra generationens invandrare subjektpositionernas som icke kristna, vilket även medför att de inte följer de kristna värderingarna i samhället. Tidningen beskriver vidare hur andra generationens invandrare har ett sökande efter en identitet i citatet nedan:

En förklaring till det är att andra generationens invandrare söker efter en identitet och av naturliga skäl fastnar för den muslimska, som får en annan laddning i ett icke-muslimskt samhälle än i den muslimska världen, där det är odramatiskt att vara muslim. Den muslimska identiteten aktualiseras och förstärks följaktligen i mötet med det västerländska "andra (Smålandsposten, 2019.04.02)

Smålandsposten tar här upp hur andra generationens invandrare beskrivs som identitetssplittrade då de söker en identitet, vilket får dem att söka sig till extremismen inom den muslimska världen. Tidningen menar att mötet med den västerländska andra både skapar och stärker andra generationens invandrades subjektpositionering som "muslimsk", vilket enligt tidningen är dennes val och inte något den blir pålagd utifrån en västerländsk synvinkel.

I Aftonbladets artikel tydliggörs konstruktionen av den islamiska subjektpositionen för andra generationens invandrare, där de uppmålas som både extremistiska och radikala.

Men man har ändå inte lyckats komma åt grundproblemet. Antalet islamistiska terrorister i dag är långt större än det var när USA inledde sitt krig mot terrorismen. Hotet har spritt sig till nästan vartenda hörn av världen. Inklusivt Europa där grupper av andra generationens invandrare radikaliserats och förvandlats till en trojansk häst (Aftonbladet, 2021.08.27)

Här talas det kring hur hotet från islamistiska terrorister når Europa genom andra generationens invandrare som radikaliserats och förvandlas och kommer användas som trojanska hästar. De blir här alltså uppmålade som radikala och viljan att sprida och lura sig till makt genom terrorism. Något som då kommer bli subjektpositionen för inte bara de som artikeln gäller, utan även alla andra generationens invandrare får denna stämpel som att bli sin subjektposition som islamist och därmed indirekt även subjektpositionen som terrorist.

5.1.5 Andra generationens invandrare som den missunnsamma

Flera av de subjektpositioner vi funnit, har varit mer frekvent förekommande. Detta är inte en av dem, men det gör det nästan mer intressant att ta upp, då det visar upp något nytt och inte det som den stora massan talar om. Det handlar om hur de konstrueras som missunnsamma, mot invandrare. I Borås tidning tas det upp hur det skulle kunna vara en form av missunnsamhet från andra generationens invandrare gentemot invandrare, där skribenten tror sig se orsaken till detta.

Jag har funderat på fenomenet och tänker att den avoga inställningen till nykomna migranter, bland andra generationens invandrare, grundar sig i avundsjuka och besvikelse över ens egna misslyckanden (Borås tidning 2021.11.02)

Skribenten förklarar vidare om hur det sett ut för de flesta, genom de möjligheter de kunnat anta och hur denne ser att några som inte tagit den chansen, blivit missunnsamma i stället.

Vi som föddes i Sverige fick en hel del serverat och otaliga möjligheter att utvecklas. Exempelvis kunde vi utbilda oss gratis och därmed avancera i den sociala stegen. Många sumpade den chansen. De blev lata och bekväma. Levde på bidrag och a-kassa. Åren gick och livet blev inte som de önskat. Krossade drömmar ledde till bitterheten och de fann syndabockar, till sina personliga nederlag, hos nytillkomna invandrare. (Borås tidning 2021.11.02)

Skribenten menar här att de som föddes i Sverige, tar ut sitt nederlag över att saker och ting inte blivit som de önskade i sina egna liv, där de upplever hur deras drömmar krossats och även en bitterhet som gör att de känner sig hotade av de nya invandrare som kommer. Speciellt då dessa kanske kan ta chansen de får att skapa ett bättre liv, något de själva redan misslyckats med. Detta gör att de börjar skriva kommentarer över nätet, för att skapa sympatier tillsammans med "sverigeväänner" för att lättare få känna att de passar ihop med dem oavsett om de lyckats eller ej.

Nu sitter de sorgligt nog ilska framför datorn och knattrar avskyvärda kommentarer och försöker vinna sympatier hos "sverigeväänner" som, ironiskt nog, inte vill ha dem här (Borås tidning 2021.11.02)

Skribenten talar om hur han minns dessa bittra människor som glada och trevliga personer, innan missunnsamheten tog över. För att själv få visa hur man passar in. Tar man till denna missunnsamhet, för att själv bättre försöka passa in bland de som inte vill få in invandrare. Det går att se genom hur det hela avslutas med den lite sorgliga twisten kring hur denna delaktighet ändå blir för döva öron då "sverigeväännerna" inte ens vill ha dem här...

5.1.6 Andra generationens invandrare som den som får ta arbeten som andra inte vill ha.

Ytterligare en subjektposition som konstrueras för andra generationens invandrare i svensk massmedia är hur man är arbetaren/vårdarbetaren. Detta tas ofta upp som att de har det tuffare, vilket tidningen Kollega väljer att starta sin artikel med.

Flera studier har visat att andra generationens invandrare har en tuffare arbetsmarknad än barn till infödda. De tjänar mindre, är oftare arbetslösa och har mer sällan ett yrke som motsvarar deras utbildningsnivå. De utsätts dessutom för diskriminering, särskilt vid rekryteringar (Kollega, 2019.11.27)

Vidare i samma tidning kommer det ändå en lite nyare vinkel på hur andra generationens invandrare också lyckas. Tidningen Kollega tar upp vad de funnit vara orsakerna för att dessa lyckades, vilket går att läsa i citatet nedan.

- Familjen var en nyckelresurs, främst genom att den formade deras ambitioner. De såg föräldrarna som en inspirationskälla: om de hade lyckats, trots språksvårigheter, trots att de kom till ett främmande land, skulle de också lyckas. Andra, som hade föräldrar som var exkluderade på arbetsmarknaden, såg det som en revansch: "Jag måste visa att deras flykt inte var förgäves. (Kollega, 2019.11.27)

Forskaren som uttalat sig i artikeln, menar här att det finns flera faktorer till att de lyckats i arbetsmarknaden. Familjen var den största som inspirationskällan. Om föräldrarna hade lyckats trots alla svårigheter de haft genom språk och det främmande landet, lyckades barnen oftast bättre. Men de som inte hade en förebild att lyckas blev ibland även mer benägna att lyckas för att få en revansch för föräldrarnas misslyckande. Barnen själva kände det som att de hade höga förväntningar på sig att lyckas då deras föräldrar alltid ansåg att de haft så bra förutsättningar

för detta. Vidare tas det upp hur ”att lyckas” blir som en börda på barnen, då dessa oftast får väldigt höga krav och förväntningar på att kunna lyckas ännu bättre än föräldrarna gjort, då de inte ens haft några svårigheter att ta sig igenom utan bara måste leva i ett land osv.

Magazinet i Växjö tar upp hur vi inte skulle klara oss utan ”invandrarna” vilket här syftar på både första och andra generationens invandrare.

I dagens Sverige är det bland annat sjukvården som är helt beroende av sina medarbetare som har utländsk bakgrund... I Stockholms län ...Var fjärde vårdanställd har alltså utländsk bakgrund... Vården skulle helt kollapsa utan våra invandrare... Vi importerar brainpower (Magazinet i Växjö, 2021.04.29)

Artikeln nämner vidare hur ex fyra av tio vårdbiträden inte är födda i Sverige, vidare hur många inom både läkare, restauranger, buss och spårvagn, tandläkare mm innehar hög procent av utlandsfödda såväl som andra generationens invandrare anställda. Men även hur doktorander många gånger har utländsk bakgrund. Detta innebär att vi har personer med invandrarbakgrund representerade på olika yrkeskategorier. Det talas även om hur vården skulle kollapsa utan invandrare. De tar upp hur vi ”importerar” brainpower. Enligt artikeln är vi alltså beroende av individer med utländsk bakgrund för att få landet att fungera.

Söderhamns-kuriren tar upp hur det är att integreras i ett samhälle där man ska passa in.

I ljuset av den integrationsdebatt som pågår i Sverige blir frågan än mer brännande. Som utrikes född eller andra generationens invandrare ska du utbilda dig, göra dig anställningsbar, aklimatisera dig. När du sedan skaffar dig en lång akademisk utbildning med skyhöga studielån som följd ska du tydligen acceptera att din hudfärg är fel för att få utöva ditt yrke.

Damn if you do, damn if you don't (Söderhamns-kuriren, 2021.07.28)

Här påvisas hur man som invandrare/andra generationens invandrare ska utbilda sig, göra sig anställningsbar samt aklimatisera sig och passa in. Det blir återigen en sammanslagning i text kring invandrare/andra generationens invandrare men här även med twisten att man ska acceptera att man har fel hudfärg för att få utöva det yrke man önskat sig få genom utbildningen. Kollega tar upp hur många försöker komma ifrån diskriminering på arbetsplatsen genom olika strategier för att hantera detta. Då vi alla strävar efter att få bli det vi önskar, vilket framkommer i citatet nedan:

- De uppfattade arbetsmarknaden som svår att komma in på och att den egna etiska bakgrunden skulle vara ett hinder, baserat på egna erfarenheter och vad de hade hört av andra... Några sökte sig till etniskt profilerade yrken. Det är yrken där det är en fördel att exempelvis kunna ett annat språk, som inom socialtjänsten. Det handlade mer om att kompensera för nackdelen det innebär att ha en annan etnisk bakgrund än att det var deras drömjobb. Andra tog den hårda vägen och sökte sig till branscher med hård konkurrens. De hade andra strategier, exempelvis att börja på en lägre position där de egentligen inte ville vara och genom hårt arbete kämpa sig uppåt (Kollega, 2019.11.27)

Detta med diskriminering är något man som invandrare/andra generationens invandrare verkar ha tagit med i beräkningen för att få till ett arbete man ”vill ha”. Man visar här upp de olika strategier som kan användas för detta genom att visa hur man redan från start sökt sig till etniskt profilerade yrken, där man kan ha fördel av att ex kunna fler språk. Andra sökte sig till yrken de ville åt, där de accepterade en lägre position än de egentligen ville för att genom hårt arbete kämpa sig uppåt. Det handlar alltså om att kompensera upp nackdelen de såg med sin etniska

bakgrund och ta ett arbete där de såg sig själva ha en fördel, snarare än att söka sig till drömjobbet och riskera bli nobbad.

5.2 Vilka subjektpositioner har makt att uttala sig?

Vem får uttala sig om andra generationens invandrare? Vem får säga vad och vem denne är? Det förekommer många uttalanden där personer med olika egna subjektpositioner uttalar sig kring andra generationens invandrare, där de talar om hur och vad och vem det är som är just denne individ. Dessa olika andra, kommer till tals mer än vad andra generationens invandrare själva får göra, enligt de artiklar vi analyserat. Här nedan har vi gjort en sammanställning kring hur det ser ut kring detta tema.

5.2.1 En elitdiskurs om andra generationens invandrare

Subjektpositionen som får uttala sig, kan både vara en individ och en artikel som nämner att ”forskare från Lunds universitet visar” i en studie, blir en vinkling som ger läsaren en uppfattning om trovärdigheten i artikeln genom att man lita till den som uttalar ordet. I citaten nedan följer två uttalanden som inte blir personspecifika utan mer från instanser:

I en artikel i Expressen (25/2) kan vi läsa att forskare från Lunds universitet har undersökt drygt 3 000 dömda våldtäktsmän mellan år 2000 och 2015, för att få en bättre bild av vad de har gemensamt. Studien visar bland annat att 60 procent är första eller andra generationens invandrare. Nästan hälften av våldtäktsmännen var födda utomlands (Folkbladet Västerbotten, 2021.03.10)

Samma tidning tar även upp det från ytterligare en subjektposition, nämligen SVT och Uppdrag granskning.

SVT:s Uppdrag granskning kartlade år 2018 alla som dömts för våldtäkt och försök till våldtäkt de senaste fem åren. Kartläggningen visade att 58 procent av våldtäktsmännen var födda utomlands. När det gäller överfallsvåldtäkter var siffran ännu högre. Omkring 8 av 10 gärningsmän var födda utomlands. 40 procent av dessa har varit i Sverige ett år eller mindre (Folkbladet Västerbotten, 2021.03.10)

I denna artikel visas hur *forskare* sett hur 60 % av de dömda våldtäktsmännen födda mellan 2000 och 2015 är första eller andra generationens invandrare. Här ses konstruktionen av hur andra generationens invandrare och invandrare, uttalat av forskare, hur de är under samma ”flagg”. Att *både* forskare samt SVT:s Uppdrag granskning ligger bakom uttalandena blir som ytterligare tryck bakom uttalandet. Att det är våldtäkter som det talas om, vilket är något de flesta ogillar mycket, blir subjektpositionen som är en hög position ännu ”högre” då gemene man redan anser detta vara något av stor vikt att få reda på.

Kring samma ämne tar SVT Nyheter upp hur denna rapport från BRÅ haft rätt enligt Sverigedemokraterna,

Sverigedemokraterna anser att Brå-rapporten visar att de haft rätt.

- Kriminaliteten i Sverige är i väldigt hög grad kopplad till en misslyckad invandringspolitik, säger SD:s rättspolitiska talesperson Adam Marttinen till TT.
- Det tror jag har att göra med att vi har ett segregerat samhälle där man upplever att svenska barn och ungdomar är lättare byten, säger Marttinen. (SVT Nyheter 2020.08.25)

Sverigedemokraterna menar alltså här att de haft rätt, genom hur BRÅ-rapporten styrker detta. De vill mena att kriminaliteten i Sverige går att koppla till en misslyckad invandringspolitik, där detta ger ett segregerat samhälle där de svenska barnen och ungdomarna blir lätta byten. Varför skulle bara de svenska barnen och ungdomarna skulle må dåligt av detta?

SVT Nyheter låter även Vänsterpartiets rättspolitiska talesperson få framföra sin åsikt för en lösning kring ämnet samt vad man bör fokusera på nu och fick då till svar:

- Det behövs akuta insatser. Framst de socio-ekonomiska skillnaderna som måste bort. Klyftan mellan människor gör att vissa grupper hamnar i kriminalitet, och så kan vi inte ha det. Det här är ett svek som regeringar har struntat i att ta tag i. Vi måste satsa på utsatta områden och komma åt narkotikaförsäljningen och få bort vapen som cirkulerar (SVT Nyheter 2020.08.25)

Här talas det om att klyftor måste bort, då den får vissa grupper av människor att hamna i kriminalitet, vilket är fel. De menar att det är akuta insatser som krävs då regeringen struntat i detta för länge. Vi måste satsa på dessa områden för att komma åt narkotikaförsäljning och få bort vapen är ytterligare ett uttalande som hinner nämnas. Även om det är ett uttalande för att hjälpa de som finns i utsatta områden, blir det väldigt mycket mer utsatt när de läggs fram att de enligt detta uttalande har väldigt stora problem där de har hög narkotikaförsäljning och mycket vapen i omlopp. Gäller det bara i dessa områden, eller är det ett problem över hela landet?

Att de konstrueras vara kriminella blir tyngre vikt bakom, när det är subjektpositioner i maktpositioner inom rättsväsendet tillika talespersoner för partier som gör dessa uttalanden. Det omnämns i artiklarna att detta kan bero på hur det är en misslyckad integration och hur man genom detta måste satsa på de utsatta områdena. Vilket ger en ännu större tyngd bakom när det även är politiska talesmän som uttalar detta.

Ytterligare ett uttalande som kommer från en kriminolog och docent i akutsjukvården vid Lunds universitet ger läsaren en förståelse för fenomenet våldtäktsman.

- Det är en man med invandrarbakgrund född i mitten på 70-talet som gått ut gymnasiet och har en relativt låg inkomst. Han har möjligen besvär med alkohol eller droger och är dömd tidigare men bara vid ett tillfälle och det kan lika gärna röra sig om snatteri som grövre brott. Vanligast med invandrarbakgrund. Majoriteten - 60 procent - av gärningsmännen är antingen första eller andra generationens invandrare. Hälften är födda utomlands.

- Det här med invandrarbakgrund var ingenting vi undersökte specifikt, utan bara en av alla variabler (Kvällsposten, 2021.02.25)

Här ger subjektpositionen kriminolog och docent i akutsjukvård en väldigt tung vikt i dessa uttalanden, då man ser hur diskursen inom sjukvård och kriminalitet blir trovärdiga genom detta uttalande. Att det är denna person som konstruerar en stor del av problemen som redan tillskrivits de med utländsk bakgrund. Det stärks ytterligare genom att denna person uttalar detta och tar till hur våldtäktsmannen har invandrarbakgrund, kan vara dömd tidigare för grova eller inte grova brott. Men med slutklämmen vanligast med invandrarbakgrund, vilket språkligt blir en upprepning och ett mycket starkt uttalande. En tredje gång på kort tid i artikeln tas ordet "invandrarbakgrund" upp som ord, men nu i relation till att de inte sökte något speciellt utan bara nämner en av alla variabler de stött på i sin undersökning. Här ger alltså både subjektpositionens "storhet och framträdande position" en stor möjlighet till att kunna påverka

läsaren genom det som denne uttalar, att då ta upp ordet invandrarbakgrund inte mindre än tre gånger på några få rader, ger ett mycket högt och starkt påstående att de som utövar våldtäkter är förknippade med de som har invandrarbakgrund.

Det framkommer också att det inte är förvånande resultat från andra subjektpositioner i samhället. Tex Amber Beckley som är lektor vid kriminologiska institutionen på Stockholms universitet uttalar sig kring att det inte är förvånande att BRÅ:s rapport säger som den gör.

Brås rapport visar även att det finns stora skillnader bland personer med invandrarbakgrund beroende på födelseregion. Där överrisken är låg för personer från Östasien, Norden och Västeuropa är den högre för personer från Centralasien och olika regioner i Afrika. Även där finns många teorier om varför - men inte särskilt mycket fastslagna fakta... Min egen forskning har också visat på samma statistik. Det kan ha flera orsaker. Det kan vara socioekonomiska orsaker eller kanske att de har flyttat från länder där de traumatiserats. Men det är jättesvårt att visa vad det beror på. Vi har inte så bra data (Göteborgs-Posten, 2021.08.26)

Här tas det upp hur de med invandrarbakgrund, som syftar till både de som är födda och de som har utlandsfödda föräldrar, är högre risk med personer från Centralasien och olika regioner i Afrika. Många är teorierna kring detta, men fakta saknas. Hon nämner även att det är samma som hennes egen forskning sett, vilket ger ett extra tryck i uttalandet som blir. Trovärdigheten i BRÅ:s rapport och henne som person stärks genom detta. Att någon från kriminologiska institutionen från Stockholms universitet uttalar sig kring något BRÅ sagt blir även det något som ger styrka kring uttalandena från båda parter. Att nämna orsaker ger en tanke på hur det kan vara, att det däremot avslutas med vi kan inte visa på vad, då vi inte har bra data kring detta borde sänka trovärdigheten för uttalandena, men då man tidigare talat om hur man ser att det är, kommer detta vara behållningen av läsningen för läsaren då talet pekar åt det hållet och den som uttalat detta tros "veta" vad den talar om i ämbetet av sin subjektposition.

I Fria tider har man tagit upp hur den danske historikern och kolumnisten uttalar sig kring tredje generationens invandrare gentemot den andra generationens invandrare där man jämför dessa grupper kring jobb och utbildning.

Tredje generationens invandrare klarar sig inte heller bättre än andra generationens, skriver den danske historikern och kolumnisten Morten Uhrskov Jensen i Den Korte Avis. Han kallar siffrorna "skrämmande (Fria tider, 2020.12.24)

Att han kallar det skrämmande, spär på konstruktionen ännu mer och ger mer tryck i uttalandet. Som en fortsättning på detta låter tidningen en professor i nationalekonomi uttala sig kring hur detta påverkar ekonomin, då det inte ser ut som det kommer leda till vinster för landet att ta in invandrare och dess barn då de inte får arbeten.

Att invandringen från tredje världen skulle bli "lönsam på sikt" är ett argument som ofta hörs. Men i själva verket tycks arbetslösheten bland grupperna förbli konstant och situationen riskerar snarare att försämrats, enligt Mats Hammarstedt, professor i nationalekonomi...men på lång sikt leder invandringen till vinster" tycks inte stämma i dagens situation, enligt Mats Hammarstedt (Fria Tider, 2020.12.24)

Dessa uttalanden med makt bakom kommer bli det ledande som läsaren tar till sig. En med subjektposition professor i nationalekonomi, kommer således ha makten att uttala sig kring ekonomi och bör enligt läsaren vara den som sitter med sanningen för denna diskurs. Då denne

person uttalar sig kring hur invandringen inte kommer bli lönsam, då det kommer vara hög arbetslöshet som inte går att lösa, ger att det inte stämmer att invandringen kommer leda till vinster på lång sikt, trots att det är vad man tidigare argumenterat för.

Tidningarna låter även partiledare uttala sig, i detta fall moderatledaren som passar på att varna för den risk man ser i rapporter.

- Riktigt stor invandring och riktigt dålig integration skapar utanförskapsområden och de göder kriminalitet. Jag tror att de flesta i Sverige visste att det var på det här sättet, nu är det bra att det kommer rapporter som understryker detta. Då måste man börja göra något åt det här också, stoppa kriminaliteten och förebygga ny kriminalitet. Jag tycker att det är bra att vi får kunskap om detta men nu måste vi också vidta politiska åtgärder som minskar problemen, säger han (SVT Nyheter, 2020.08.25)

I ett annat uttalande från samma man får man i Jönköpings-Posten läsa:

Moderatledaren Ulf Kristersson har tyvärr rätt i att det kommer ta minst 20 år att få bukt med gängkriminaliteten (Jönköpings-Posten 2021.09.06)

Att partiledare låter uttala sig i tidningar är något som ger stor påtryckning på orden som sägs. Det blir både en maktposition och någon som folk i allmänhet även vet vem det är, så inte bara ett namn på någon okänd professor. Utan ett uttalande från en partiledare innebär en hög halt av den sanning diskursen vilar på. Att denne nämner utanförskapsområden och gängkriminalitet och att det kommer ta lång tid att bli av med gängkriminaliteten konstruerar att det är något som är ett stort och svårt problem. Han säger vidare att det är bra att vi får kunskap om detta, för att ges möjlighet att vidta åtgärder som minskar problemen. Återigen blir problemen man ser lastade på de som bor i utanförskapsområdena, inte på dem som satt dem där.

Detsamma gäller när Danmarks statsminister uttalar sig:

Statsministern, socialdemokraten Mette Frederiksen, har motiverat lagen så här: "Ingen ska vara rädd för att gå på gatan i Danmark - ni får inte lov att ta ifrån oss vår frihet". Den som undrar vilka "vi, de rädda" är, och vilka som i sin tur antas utgöra det stora hotet, behöver inte leta länge. Mette Frederiksen gjorde klart redan i fjol vilka hon riktade sig emot. "När man åker S-tåglinjerna i Köpenhamn, så ska man inte vara rädd för att åka hem på kvällen, för att det finns 15–17 invandrarkillar som inte kan uppföra sig ordentligt (Aftonbladet, 2021.10.01)

Att som statsminister uttala att det är invandrarkillar som är de som stökar, kommer påverka mer i och med maktpositionen denne besitter även om det är någon som inte ens kommer från Sverige. Att som stadsminister först då uttala hur man inte ska vara rädd på gatorna i Danmark och hur Ni - alltså någon annan än dansken - inte får ta vår frihet ifrån oss. Att sedan göra uttalanden om hur invandrarkillar är de man "inte ska behöva vara rädd för" genom hur de inte klarar av att uppföra sig, ger denna koppling en mycket stark känsla av att man bör akta sig för invandrarkillarna. Orden som uttalas av subjektpositionen stadsminister, blir starka i sig, men att lägga in orden "rädd för" och därefter tala om vilka som man bör vara rädd för, konstruerar en större rädsla för dessa individer.

5.2.2 En motdiskurs framträder

Som en motdiskurs mot det tidigare uttalade, där de går att se hur andra generationens invandrare oftast tilldelas negativa subjektpositioner. Kan man emellanåt utläsa hur andra generationens invandrare framställs i positiv dager.

Vården skulle helt kollapsa utan våra invandrare. Vi skulle inte haft en chans att vårda pandemins sjuka utan dem", skriver Christine Tidåsen, universitetslektor och vårdbiträde (Magazinet i Växjö, 2021.04.29)

Som universitetslektor och vårdbiträde besitter man en hög subjektposition inom denna diskurs och ges hög trovärdighet. Att denne uttalar att det behövs invandrare (och andra generationens invandrare) i vården blir en bra påtryckning för uttalandet. Att benämna dem som "våra invandrare" gör dock ändå att man förminskar dessa, trots att man menar väl och vill tala gott om dem. Detta då uttrycket "våra invandrare" kan konstruera en känsla av att någon äger individen, därmed ger språket en känsla av förminskning kring invandrare och i och med artikeln i stort på så vis även andra generationens invandrare.

Justitieministern anser att det finns en risk för att BRÅs siffror utnyttjas från rasister.

- Alla ska bedömas efter sina handlingar och inte sitt ursprung, säger han. Brå-rapportens siffror om brottslighet bland inrikes- och utrikesfödda var ganska väntade, enligt justitieminister Morgan Johansson (S).
- Det är viktigt att man inte använder det här för att få det att framstå som att invandrare är en sämre sorts människor, säger han.
- Ja, invandrare är överrepresenterade i brottsstatistiken, men de är också överrepresenterade i vårdraken, säger han till TT (SVT Nyheter, 2020. 08.25)

Genom dessa uttalanden visas att det inte alltid är bara en sida att se av en forskning. Det finns alltid fler sidor och det är viktigt att de bägge får komma till tals, även om det i de artiklar vi funnit varit en väldigt ojämn balans mellan de som uttalar sig positivt och de som lägger in mer negativt i innebörden av sina uttalanden genom sin subjektpositionering inom diskursen. Men i det ovan kan man ändå utläsa att även om de (andra generationens invandrare och invandrare) är de som mest syns och hörs om i brottsstatistiken, är de även de som också syns och hörs mest om i vårdraken. Här trycker han även på hur man måste tänka på hur man använder statistik man fått fram, för att den inte ska döma en människa. Han anser även att man inte ska se till en människas bakgrund utan snarare till hur den agerar och handlar. Vilket gör att en bra motdiskurs konstrueras och kan motverka de tidigare och högre ropen i samma ämne.

Detta ses även i eftertanken som finns i uttalandet från en professor i kriminologi vid Stockholms universitet, där denne ger sitt uttalande kring hur man inte får glömma att ta hänsyn till ålder, kön och sociala förhållanden när man bedömer risker för brottsmisstanke, då risken enligt honom faktiskt ändras just med dessa variabler.

Överrisken har tvärtemot vad många tror inte ökat utan snarare i flera avseenden minskat för utlandsfödda (Göteborgs-Posten 2021. 08.26)

Här kan man läsa i Göteborgs-Posten hur överrisken inte alls ökat utan i många fall minskat. Han menar att man i resultat inte bara måste se till resultatet utan även det som finns bakom resultaten vilket kan vara föräldrars ohälsa, missbruk, men även hur polis kan arbeta med vissa grupper och i vissa områden kommer påverka resultaten i dessa undersökningar. Att det är en professor i kriminologi som uttalar detta, blir intressant då denne både drar upp bakgrund men

även hur poliser kan påverka resultaten genom hur de finns i närheten av individerna det rör sig om.

Vidare i samma tidning kan man läsa hur enhetschefen vid BRÅ låter meddela citat:

- Även om inrikes födda med två utrikesfödda föräldrar har en relativt hög överrisk, så är de en liten grupp i befolkningen, och de står för en relativt liten andel av samtliga registrerade brott, säger David Shannon, enhetschef vid Brå i ett pressmeddelande (Göteborgs-Posten 2021. 08.26)

Här får man alltså veta att det finns en hög överrisk för andra generationens invandrare för att bli kriminella, så utgör de ändå bara en liten del av befolkningen och även endast en liten del av samtliga registrerade brott. Det rör sig alltså inte om att de är de enda som utför brott i Sverige. Detta då de inte är en så stor grupp i det stora hela. Detta uttalande kommer alltså från de som gjort den omtvistade undersökningen som så många tidningar dragit upp och talat om i många olika artiklar.

5.2.3 När de själva får uttala sig

Vi fann även några få resultat där de som kallas andra generationens invandrare själva fått komma till tals, det är dock endast vid ett fåtal tillfällen det existerar artiklar som tagit med denna vinkel.

Svenska Dagbladet tar här upp hur en journalist och författare vid namn Elaf Ali uttalar sig:

Att känna att man aldrig duger som man är kan leda till självförakt, eller att man står på sig ännu mer."

"Den kollektiva ångesten släppte jag efter terrordådet på Drottninggatan 2017. Varför skulle jag få ångest för brott som begås av personer där det enda vi har gemensamt är att våra föräldrar inte föddes här? Det frågar sig Elaf Ali" (Svenska Dagbladet, 2021. 07.08)

Elaf uttalar att denne känt ångest och självförakt över hur han blivit ihop klumpad med människor som utfört ex terrordåd på grund av vem man är, bara för att ens föräldrar inte föddes här. Men även hur han förstått att det inte är något han kan lastas av, vilket fått honom att inse att det inte är något som han måste bära på.

Göteborgs-Posten tar upp hur fem tjejer talar om sin älskade förort. Hur de tröttnat på att dömas för att de är födda och bor där de gör, från människor som inte satt sin fot på denna plats.

De är unga, de är kvinnor och de älskar sin förort. De står upp för sig själva och har tröttnat på att många som aldrig ens varit i Bergsjön eller Angered dömer ut folk som bor där. GP har följt Nikoo, Samira, Siana, Meha och Joanne - fem tjejer som vet hur det är när den allmänna bilden krockar med de egna upplevelserna. För dem känns det tryggare i orten än i stan (Göteborgs-Posten. 2020.12.03)

När de själva får uttala sig, meddelar de att det för dem känns tryggare att vara där de hör hemma, än någon annan stans. Dessa visar alltså hur det inte känns otryggt i orten de kommer från, de menar däremot att de blir trötta på alla som försöker smutskasta deras ort, utan att ens varit på plats och förstått hur det upplevs för de som bor där.

I Dagens Nyheter kan man läsa om hur andra generationens invandrare inte ser sig själv som lika inför lagen, skolan och myndigheterna.

Problemet är att många av oss är födda och/eller uppvuxna här till "Idas sommarvisa" och i tron om att vi är här på lika villkor. Att vi är lika inför lagen. I skolan. I kontakt med andra myndigheter. Men så är inte fallet...

För att det här såret ska läka måste politiker, beslutsfattare, rättsväsende och andra myndigheter uppriktigt rannsaka sig själva, och skaffa sig en insikt om hur allvarligt de djupt rotade föreställningarna om "de andra" påverkar samhället. En insikt som kan leda till seriösa förändringar av ett rättsväsende som i dag står för godtyckliga ingripanden och domar mot personer som rasifieras. En insikt som kan få oss att läka. För vi behöver läka. Samhället behöver läka. I en tid där det polariseras som aldrig förr (Dagens Nyheter, 2020.06.26)

I denna artikel går det att se hur man upplever en särbehandling efter att man trots att man var lika inför lagen, som alla andra som blivit födda här. Men efter att de blivit illa behandlade eller sett sina föräldrar bli illa behandlade, upplever de hur de aldrig kommer passa in. De menar på hur det borde vara, att beslutsfattare och rättsväsende måste se till sig själva och förstå hur de ska behandla andra människor. Hur det behövs en seriös förändring som kan rätta till de fel som begåtts, där man slutar rasifiera och i stället tillåter individerna att läka. Tillåter samhället att läka i stället för den polarisering som nu är.

I dessa uttalanden ser och förstår man hur viktigt det är att lyssna på alla i diskussionen kring andra generationens invandrare. Att inte bara tala *om* utan även tala *med* dem och *låta dem* få komma till tals.

5.3 Vilken betydelse har tidningens politiska färg för subjektpositioneringen?

Ytterligare en dimension vi upptäckt genom att analysera massmedia, var hur de olika tidningarna representerar en variation av politisk färg. Detta medförde även olika politiska åsikter. Det som blir intressant är att dessa tidningar som anses ha olika politisk färg, då de går från starkt höger parti till det vänstra hållet, ändå visar hur de belyser samma problem på nästan samma sätt. Det blir tolkningar gjorda och dessa upplyser läsaren genom den framställning man antar för att redovisa samma sak. Vilket ändå ger läsaren nästan samma upplevelse av fenomenet. Vi kommer här visa upp hur de olika tidningarna ser på och uttrycker sig kring samma sak. I detta fall valde vi ut forskningen från BRÅ, som handlar om hur andra generationens invandrare är den grupp i samhället som misstänks i högre grad för kriminella handlingar. Vi startar med Uppsala Nya tidning, som tar upp det på detta vis.

I BRÅ:s studie "Misstänkta för brott bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund" (Brå 2021:9) framgår tydligt en överrepresentation av misstänkta för brott bland invånare med utrikes bakgrund och särskilt kopplat till allvarliga brott. Jämfört med en liknande studie av BRÅ 1996 uppskattades den sedan länge svenskfödda befolkningen stå för 83 procent av brottsligheten. Redan 2005 hade andelen sjunkit till 58 procent. I den nyligen släppta studien konstateras att infödda svenskar utgör en fortsatt sjunkande andel av mängden brottsmisstänkta, från 54,1 procent 2007 till 43,2 procent 2018 (Uppsala Nya Tidning, 2021.09.17)

I denna tidning tar man upp hur det är tydligt att de misstänkta är fler (överrepresenterade) från gruppen som har utrikes bakgrund. Man jämför det med hur det såg ut för några år sedan och menar att svenskar utgör en sjunkande del av mängden brottsmisstänkta. Detta visar hur det är det negativa dvs de som har utrikesbakgrund markeras som att de är de ökande medan det

positiva blir något man tar upp med hur de som infödda svenskar minskar i brottslighet. I de med utrikes bakgrund menas här både de som är invandrare och de som är andra generationens invandrare och alltså är födda i Sverige.

Vidare kan man läsa i TT Nyhetsbyrån hur resultatet ser ut från denna nya undersökning. De visar upp det enligt citatet nedan:

Närmare 60 procent av alla våldtäktsmän hade utländsk bakgrund, enligt en ny svensk studie. Många var också tidigare dömda för våldsbrott. Varför invandrare är överrepresenterade kan forskarna inte svara på.

Det här var verkligen något som stack ut, säger Kristina Sundquist, professor vid Lunds universitet och en av forskarna bakom rapporten, till TT (TT Nyhetsbyrån, 2021.04.03)

Där en av forskarna bakom rapporten meddelar att det som stack ut var att det var närmare 60 % av våldtäktsmännen som hade utländsk bakgrund. Denna gång nämns också hur många av dem också tidigare varit dömda för våldsbrott. De kan däremot inte svara på varför de ser en överrepresentation för denna grupp.

Jönköpings-Posten väljer att benämna forskningen på detta vis:

Att personer med utländsk bakgrund är kraftigt överrepresenterade inom brottslighet var redan känt, men rapporten konstaterade också att trenden förvärras bland andra generationens invandrare. I stället för att utanförskap bryts över tid, förs det alltså vidare in i framtiden. Även gängbrottsligheten tycks snarare breda ut sig än knäckas (Jönköpings-Posten, 2021.09.06)

Denna tidning startar med att benämna hur det redan är känt att individer som har utländsk bakgrund är överrepresenterat inom brott. Dessa delar ändå upp det genom att nämna hur det förvärras till andra generationens invandrare. De gör alltså en uppdelning mellan de som har utländsk bakgrund och de som är andra generationens invandrare? De menar även att detta kommer dra med brottsligheten in i framtiden, samtidigt som man drar in gängbrottslighet i det hela också, genom att nämna hur den breder ut sig.

Det intressanta blir ändå när man kommer till Fria Tider och läser hur de tolkat forskningsresultatet man talar om från BRÅ, vilket man kan göra genom detta citat:

Brås uppmärksammade rapport, som släpptes i veckan, visade att andra generationens invandrare är ännu mer kriminella än den första.

Bland andra generationens manliga invandrare från både Nordafrika och övriga Afrika var 30–31 procent av männen misstänkta för brott under perioden. För andra generationens manliga invandrare från "Västasien" (det vill säga framför allt Mellanöstern) var siffran 24,3 procent. (Fria Tider, 2021.08.29)

Här startar man med meningen som tar upp hur andra generationens invandrare är *ännu* mer kriminella än den första generationen. Man hoppar till misstankegraden först en bit in i citatet.

5.4 Sammanfattning av resultatet

Det resultat vi fått fram genom analysen av artiklarna, visar hur subjektpositionerna konstrueras i svensk massmedia för andra generationens invandrare. Vi kan utläsa hur de framställs som: *invandrare och icke svenskar, den kriminelle, bidragstagaren, icke-kristen, den missunnsamma och den som får ta de arbeten som andra inte vill ha*. Det som blir intressant är hur de sällan

själva får uttala sig kring den positionering de blir tilldelade. De som oftast ges tillträde att uttala sig är experter inom områden där de förekommer, såsom i forskningar kring misstankegrader gällande brott. Här låter man oftast någon med erkänd förståelse kring kriminalitet uttala sig, vilket gör att människors tillit till uttalandet stärks. Detta gör uttalandet mer trovärdigt och därmed mer sant. Andra gånger får politiker uttala sig och benämner då ofta hur andra generationens invandrare är med i gäng och är gängkriminella. När de själva ges möjlighet att uttala sig, motsäger de sig oftast bilderna media målat upp kring dem. De uttrycker sig med att säga att om de gör något bra, är de svenskar, men om de gör något dåligt, är det för att de är invandrare. Det intressanta har varit att finna hur enstämmigt alla tidningar tilldelar subjektpositionerna till dem. Oavsett vilken tidning vi tagit artikeln ifrån, har det gått att se en röd tråd mellan den utdelade subjektpositionen till andra generationens invandrare. Det som varit den största skillnaden har varit i hur "hårt" de valt att lägga orden för att visa vilken subjektposition de utdelar.

6. Diskussion

I detta kapitel kommer vi att väva ihop studiens föregående delar genom en avslutade diskussion. Studiens resultat kommer att diskuteras i relation till studiens syfte, vilket var att se vilken subjektposition som andra generationens invandrare tilldelas i svensk massmedia. Därefter vill vi redogöra för hur denna studie uppnått detta syfte. Efter detta kommer vi föra en diskussion kring den tidigare forskningen och sambanden med studiens resultat. Syftet är att se eventuella likheter/skillnader gällande studiens resultat ställt mot tidigare forskning. Sedan kommer social konstruktionismen och dess kärnbegrepp att diskuteras i relation till resultatet. Därefter övergår det i en diskussion som grundar sig i skribenternas egna reflektioner mot studiens resultat. Avslutnings kommer vi att ge förslag på vidare forskning inom ämnesområdet.

6.1 Resultatet i relation till tidigare forskning

Som vi tidigare tagit upp, fann vi vid sökningen av tidigare forskning i ämnet hur andra generationens invandrare är ett ringa utforskat område. Andra generationens invandrare klumpas konstant ihop med begreppet invandrare, vilket antyder att de in princip är samma sak. Detta i sin tur gör att andra generationens invandrare glöms bort och faller mellan stolarna, då de inte forskas kring denna grupp individer. Den tidigare forskningen har främst bestått av studier som riktat in sig på hur invandrare framställs i global massmedia. Genomgående har analysen presenterat oss med faktumet att andra generationens invandrare konstant blir subjektpositionerade som invandrare. Enligt resultatet leder detta till att de "ärver" sina föräldrars identiteter, som i största utsträckning är negativa.

I Farris och Mohammed (2018) forskning framkom det hur massmedia påverkar samhällsmedborgares attityder mot det fenomen som presenteras. Farris och Mohammed (2018) undersöker specifikt hur invandrare framställs när media talar om ämnet immigration. Forskarna fann att massmedier framställer invandrare som problematiska och som ett hot mot samhället, där de associeras med att bli gripna för kriminella handlingar. Detta är något som även framkommer i detta studiens resultat, dock mot andra generationens invandrare. Där de påvisas hur de i allra högsta grad misstänks för kriminella handlingar. Som en konsekvens av denna framställning subjektpositioneras andra generationens invandrare enligt resultatet som gängkriminella, våldtäktsmän och knarklangare. Denna subjektpositionering framställer andra

generationens invandrare som ett samhällsproblem som antingen måste lösas eller ”krossas” för att få ordning.

Då vi började läsa igenom de artiklar som skulle användas, förvånades vi över hur andra generationens invandrare i så hög fanns med band de som misstänktes för kriminalitet. Men då vi lägger ihop det med Farris och Mohammeds (2018) forskning, förstår vi hur det blir till genom den framställning de får som barn till invandrare.

En intressant reflektion att föra, är hur eller varför denna konstruktion av invandrare och andra generationens invandrare uppkommit. Varför subjektpositionerar samhället dessa individer som farliga och kriminella människor? I Lowanders (1998) forskning framkommer ett väldigt intressant resultat som kan ge svar på frågan. Lowanders forskningssyfte var att ta reda på medieforskning rollen inom sociologin. Lowanders forskning gick ut på att analysera televisionens nyhetsrapportering om rasism och antirasism. Det framkom att de rasistiska ideologierna uppvisades i olika former, varav en form handlade om hur man betraktar invandrare som ett problem i samhället. Denna form ser vi som extra intressant att reflektera kring.

Denna vinkel grundar sig i rasistiska upplevelser som påstår att det finns för många svarta individer i samhället, som borde skickas tillbaka till sina ”ursprungsländer”. Det handlar om hur media framställer invandrare som samhällsproblemet och grunden till samhällets alla konflikter. De målas systematiskt upp hur den svarta minoriteten skapar problem för det vita samhället, vilket grundar sig i den historiska diskursen som hävdar att vita människor är överlägsna alla andra. Lowander (1998) fortsätter att tala om hur Sverige år 1998 ser invandraren som ett problem i det svenska samhället, genom att visa hur media hävdar att det utan invandrare inte skulle finnas några problem. Detta grundar sig i den dominerande diskursen i Danmark som pekar på just detta.

Cengizs (2021) forskningsresultat påvisar att det danska samhället internaliserat bilden av att invandrare är den typ av individer som utnyttjar välfärden, vilket därmed blir en börda för den danska ekonomin. Denna bild är dessvärre även något som delas med en stor procent av det svenska samhället. I resultatdelen kan vi tydlig se hur massmedia pekar ut andra generationens invandrare som bidragstagare, att de inte arbetar och är lata för att de kan leva loppa på den svenska välfärden. Detta uttalande går även i linje med rasistiska och främlingsfientliga tankesättet som Lowander (1998) påpekar. Invandrare och andra generationens invandrare påstås ännu en gång är ett problem för samhället. Denna gång är de inte kriminella och skadar individerna i samhället direkt, utan indirekt genom att ”snylta” på välfärden och leva på bidrag från ”hårt arbetande svenskar.” Vi kan tydligt se hur resultatet i denna studie, som är från nutid, visar hur andra generationens invandrare genom media erhåller en subjektposition som grundats i rasism/främlingsfientlighet. Detta går därmed att koppla samman till det som Lowander (1998) pekar mot i sin studie kring invandrare.

Massmedia vägrar att erkänna andra generationens invandrare som svenskar och tillskriver dem negativa roller som kriminella, vilket inom sin tur påverkar samhällsmedborgarnas attityder mot dessa individer. Även politiker påverkas av detta genom hur de måste åtgärda samhällsproblemen som uppkommit från de subjektpositioner andra generationens invandrare tilldelats i massmedia.

Andra generationens invandrare är i många fall väl medvetna om att de skildras negativt i massmedia. I Menjivars (2016) studie motsätter sig deltagarna den tilldelade

subjektpositioneringen som samhället genom massmedia givit dem. De upplevde att medias skildring av dem som kriminella, inte representerade vilka de egentligen är. Detta fick dem i sin tur att arbeta hårt för att motbevisa denna framställning. Vi kan tydligt se detta motstånd i även i denna studies resultatdel, där individer som benämns som andra generationens invandrare uttrycker ett missnöje med att få negativa benämningar. De anser att stämpeln som andra generationens invandrare medför negativa associationer, som att de exempelvis är farliga eller kriminella. Detta blir till ett stort hinder och skapar en frustration för dem i deras vardag, då de inte vill något annat än att bli erkända som det som de känner sig vara, dvs svenskar.

Gerova och Lowells (2004) studie pekar tydligt på hur invandrare utgjorde en stor roll inom bemanningen för hälso- och sjukvårdspersonalen, samt hur dessa individer antog arbeten som resterande majoritet i landet inte ville utföra. Detta medför en sårbarhet för invandrare, då de erhåller sämre arbetsförhållanden än gemene man. Enligt denna studies resultat tenderar andra generationens invandrare att subjektpositioneras som lågutbildade, vilket påverkar dessa individers möjligheter inom arbetsmarknaden och får dem att anta jobb som ingen vill göra och de själva egentligen inte vill ha. Andra generationens invandrare erhåller lågkvalificerade arbeten genom att de får subjektpositioner som lågutbildade. Med andra ord skapas en framställning av att de inte besitter relevanta kunskaper inom arbetsfälten trots utbildning eller kompetens. Ur resultatdelen kan vi se hur Magazinet i Växjö uttrycker att vården skulle kollapsa utan invandrarna. En mycket känd vetenskap kring vårdarbetet är hur det kan vara ytterst slitsamt och kan innefatta jobbiga/obekväma arbetsuppgifter.

Att andra generationens invandrare, eller invandrare överlag, är överrepresenterade inom sjukvården blir inte någon slump utan det är som Gerova och Lowell (2004) hävdar. Genom den subjektpositionering som lågutbildade skapar massmedier och samhället ett "vi" och "dem". Invandrare och andra generationens invandrare får de arbeten som resterande medborgare i samhället inte vill ha, exempelvis arbeten inom vård fältet. Detta då de inte beaktats besitta kompetens eller kunskap för mer "högutbildade" arbeten.

Efter vår redogörelse av alla de likheter som vi funnit när vi jämför den tidigare forskningen med studiens resultat, kan det medföra känslan av att samhället alltid kommer framställa andra generationens invandrare som något negativt. Dock vill vi avsluta denna diskussionsdel med att förse läsaren med hopp om att samhället inte helt och hållit svikit dessa individer. Pandirs (2020) forskningsresultat påvisar att massmedier, trots alla negativa representationer av invandrare, är med och arbetar emot den stigmatisering som finns runt flyktingar. När media subjektpositionerar flyktingar som "helt vanliga" individer, med familjer, äktenskapsrelationer och arbeten, bidrar det till att majoritetsbefolkningen kan relatera till dem som människor. Det förekommer med andra ord humana representationer av andra generationens invandrare i svensk massmedia idag.

Vi kan i resultatdelen se att de får möjlighet att tala och uttrycka sig kring sin upplevda situation, även om det är få gånger. Dessa tillfällen beskriver de oftast sig själva som hårt arbetande, vanliga och barn i helt vanliga familjer. Denna mera humana representation är något som enligt Pandir (2020) påminner allmänheten om att alla invandrare inte är brottslingar eller problematiska, utan helt vanliga individer som vilka andra individer som helst.

6.2 Resultatet i relation till den sociala konstruktionismen

Studiens syfte var att studera framställningen av andra generationens invandrare inom svensk massmedia. Som vi nämnt upptäckte vi tidigt i studien att framställningen av andra

generationens invandrare främst utgår ifrån de subjektpositioner som de blir tilldelade i massmedia. Då studien grundar sig i en diskursanalytisk metodansats, med rötter från social konstruktionismen, betyder det att språket och dess innebörd blir kärnan i analysen av det insamlade datamaterialet. Social konstruktionismen antyder att människors roller/identiteter konstrueras genom språket i det gemensamma samspelet med andra. Social konstruktionismen handlar om hur människors beteenden och kommunikation mellan varandra konstruerar världen runtomkring.

Ur ett social konstruktionistiskt synsätt konstrueras andra generationens invandrades identiteter i svensk massmedia från de subjektpositioner som de blir tilldelade. Det svenska samhällets gemensamma förståelse om vad en andra generationens invandrare är, ligger inbäddat i de ord, texter och fraser som kontinuerligt återges i svensk massmedia som når ut till hela samhället. Detta bekräftas av det resultat som vi erhållit i denna studie. Andra generationens invandrare blir genom språket i textformat uppmålade som bland annat problematiska, lågutbildade och ”snyltare”. Med detta sagt blir det viktigt att förstå den makt som språket besitter. När samhället konstant återupprepar begrepp med problematiska innebörder i samband till andra generationens invandrare, skapas en negativ bild av dessa individer. Det blir då enkelt för samhället att peka finger mot denna grupp och anta att de är problematiska, trots att vi som samhälle skapat och tilldelat dem identiteten som skurkar. Det blir då väldigt tydligt varför andra generationens invandrare är den grupp som i störst utsträckning misstänks för att begå brott.

Som tidigare nämnt besitter språket en makt som blir vital att förstå vid konstruktionen av subjektpositionerna. Makten som språket besitter sitter djupt rotat de i diskurserna som existerar i samhället. Samhällets diskurser är den ekvivalenta motsvarigheten till vad som är sant om världen runt människan. Diskursernas makt ligger delvis i att de möjliggör vilka subjektpositioner som kan förekomma, och vilka som utesluts. Detta påpekande kan vi se i denna studies resultat, där andra generationens invandrades subjektpositioner för det mesta innefattar negativa egenskaper. De positiva personlighetsdragen hos andra generationens invandrare, utesluts då den rådande diskursen kring dem genomsyras av negativitet.

Subjektpositionen kommer att påverka individens handlingsutrymme, vilket är möjligheten till att påverka världen runtomkring. Makten i handlingsutrymmet grundar sig i den hierarkiska ordningen som samhället etablerat. Andra generationens invandrades subjektposition som skurkar begränsar deras handlingsutrymme avsevärt, då någon med epitetet skurk automatiskt kommer tillhöra det lägre ”skiktet” i den rådande hierarkin. De ges därmed inte möjligheten till att påverka hur andra individer ser på dem. Dock visar resultatet på att de individer som får möjligheten till att uttala sig om andra generationens invandrare, är människor som tillhör hierarkins toppskikt, de som anses besitta sann kunskap om ämnet. Dessa individer beskrivs i resultatet som professorer, forskare, politiker eller andra högt yrkesverkställda. Det är dessa individer som enligt resultatet är med och upprätthåller konstruktionen av andra generationens invandrare, då de i största drag talar om de som olika samhällsproblem. Det är dessa individer som utgör elitdiskursen.

Att endast vissa specifika individer ges möjlighet till att uttala sig, kommer ge upphov till orättvisor. Detta då diskurserna kommer bli ensidiga och skapa de påståenden som blir till sanningar. Ur detta föds en tydlig maktobalans, där individer som ingår i elitdiskursen tilldelas ett större handlingsutrymme, och ges makten att påverka upprätthållandet eller upplösningen av de diskurser som finns i samhället. Enligt resultatet har elitdiskursen som består av

professorer, politiker och forskare upprätthållit den problematiska subjektpositionen för andra generationens invandrare, istället för att lösa upp den.

6.3 Giddens och det moderna samhället i relation till resultatet

En intressant reflektion som är värd att nämna i denna del av studien, är den kände sociologen Anthony Giddens påpekande kring människan i det senmoderna samhället i relation till studiens resultat. Giddens talar om att det senmoderna samhället är till för alla och hur det senmoderna samhället utmärker sig från tidigare traditionella samhällen. Detta går att se i hur han tar upp att individer inte längre ärver sina föräldrars livsstilar, vilket innebär att människan har givits möjligheten till att välja sin egen livsstil (Giddens, 1991:53).

Studiens resultat håller inte med Giddens uttalande, eftersom resultatet tydligt pekar på att möjligheten till att själv skapa sin egen livsstil och inte ärva den inte ges till alla samhällsmedborgare. Andra generationens invandrare blir ett återuppreparande antal gånger subjektpositionerade i media som invandrare, de erkänns inte som svenskar och tillskrivs med sina föräldrars negativa subjektpositioner som brottslingar, snyltare eller lågutbildade. Den massmediala subjektpositioneringen av andra generationens invandrare förhindrar deras möjlighet till att själva välja sina livsstilar, där de blir mer eller mindre tvungna att adaptera sina föräldrars, då massmedia och samhällets diskurser inte tillåter dem att välja något annat. Det är redan inristat i sten vad dessa individer är och vad som förväntas av dem, vilket både påverkar deras handlingsutrymme och deras val till att välja sin egen väg genom livet. Detta går inte endast att utläsa från hur de framställs i svensk massmedia, utan även när de i ett flertal artiklar ryter ifrån och förklarar sin frustration i hur de blir stämplade som invandrare och inte erkänns som svenskar.

Regeringen har tidigare avrått allmänheten från att benämna individer som är födda i Sverige med utrikesfödda föräldrar som andra generationens invandrare, då det skulle medföra negativa konsekvenser för dem (Regeringen, 2000:43:22). Med detta i åtanke kan vi påbörja en reflektion över om det är den allmänna rätten till frihet som Regeringen grundar sitt uttalande i. Då individer som är födda i Sverige av utrikes födda föräldrar förlorar det egna valet av att välja sin livsstil, på grund av att samhällets stigmatisering av begreppet invandrare "överförs" till dem.

6.4 Risken av en självuppfyllande profetia bland andra generationens invandrare i relation till resultatet

Genom resultatet som uppkommit från analysen av insamlat datamaterial, kan vi konstatera att andra generationens invandrare inte framställs på ett värdigt sätt inom svensk massmedia. De subjektpositioner/roller som de blir tilldelade av andra i svensk massmedia är i de allra flesta fallen negativa, där de bland annat beskrivs som kriminella, lågutbildade eller välfärds snyltare. Genom denna väldigt ensidiga representation av andra generationens invandrare skapas bilden av att dessa individer inte är något annat än samhällsproblem som måste åtgärdas. Journalister, partimedlemmar, professorer, lektorer, polis och övriga myndigheter ställer konstant frågan varför det ser ut på detta vis och söker med ljus och lykta efter svaret på den stora gåtan. De talar över andra generationens invandrare och inte med dem, genom att försöka svara på frågan utifrån deras utbildningar och positioner, utan att själva bära med sig erfarenheten av att vara en andra generationens invandrare, eller inkludera andra generationens invandrare i diskussionen.

Vi tror inte att de individer som ges handlingsutrymme till att uttala sig i media är helt medvetna om den som makt som de besitter, eller vilka konsekvenser som deras uttalande kan medföra. Att konstant subjektpositionera och presentera andra generationens invandrare med associationer till negativa roller ger dem inte en ärlig chans att försvara sig. Vi får heller inte glömma utgångspunkten för socialkonstruktionismen, vilket innebär att vi individer gemensamt med språket som verktyg konstruerar samhället, utifrån den allmänna förståelse som vi delar med varandra. Språket besitter med andra ord en oerhört stor makt och är med och definierar verkligheten runt omkring oss. När svensk massmedia väljer ut vilka individer som får uttala sig och de då framför en annan grupp som problematisk, blir de själva en del av ”problemet”. Eftersom massmedia är något vi som samhällsmedborgare dagligen matas med, vare sig vi frivilligt går in på hemsidorna för att läsa artiklarna eller köper dem i kiosken, trycks de upp i vårt ansikte genom annonser, radio, tv och andra digitala verktyg som vi ständigt använder i den moderna tid som vi lever i idag.

Massmedia blir med andra ord något oundvikligt. När andra generationens invandrare väl tar del av medias innehåll ser de hur de subjektpositionernas och framställs. Risken blir då att de internaliserar massmedias påpekanden, dvs tar till sig subjektpositionerna och gör dessa till en del av dem själva. Detta kan i sin tur leda till en självuppfyllande profetia, vilket innebär att andra generationens invandrare blir till det som massmedia målar ut dem för att vara, dvs kriminella, bidragstagare och lågutbildade. Motivationen till att arbeta hårt eller sträva efter individens ambitioner överskuggas av samhällets framställning och inställning kring dem. De kan med andra ord känna att det inte är lönt för dem att bli något annat än det som media utmålar dem för att vara. Det är detta vi menar när vi tidigare påstår att de som är med och subjektpositionerar andra generationens invandrare och sedan problematiserar dem, själva blir en stor del av problemet och måste inse detta. För att undvika att andra generationens invandrare blir offer för en självuppfyllande profetia, måste vi som samhälle börja inkludera dem i diskussionen kring dem, och inte endast förlita oss på de som vi kallar för ”experter” har att uttrycka.

6.5 Självkritisk diskussion och förslag på vidare forskning

Vi har i denna studie genomfört en diskursiv analys av hur andra generationens invandrare subjektpositioneras i svensk massmedia. Vi har upplevt en svårighet med att håll oss neutrala till ämnet. Delvis för att den ena skribenten är en andra generations invandrare som upplevt mycket orättvisor i samhället på grund av benämningen som andra generationens invandrare. Den andre skribentens neutralitet har testats kontinuerligt på grund av alla de känslor som uppkommit genom studiens gång. Detta har medfört att vi som skribenter vid ett flertal tillfällen kommit på oss själva, med att inte förhålla oss neutrala till den data som analyserats. Därav har vi både genom diskussioner mellan varandra och handledarens insyn korrigerat detta.

Datamaterialet har inte bestått av någon individ som talat direkt till oss, utan vi har erhållit resultatet utifrån olika nyhetsartiklar som är offentligt publicerade på internet. Vi har genom resultatet upptäckt att den diskussion som förs om andra generationens invandrare och de subjektpositioner som de blir tilldelade, inte skapas av dem själva. I stället skapas de av individer som har större handlingsutrymme och tolkningsföreträde, vilka själva inte är andra generationens invandrare. Med detta i åtanke finner vi det passande att etablera en vidare forskning som utgår från andra generationens invandrare, vilket vi anser bäst kan göras genom en hermeneutisk ansats. Denna forskning bör fokusera på att intervjua andra generationens invandrare kring deras upplevelser av den egna identiteten, i relation till sig själva och det svenska samhället. Att etablera en sådan studie kan skapa större och eventuellt en ny förståelse

för allmänheten och ge en mer rättvis bild av andra generationens invandrare. Det skulle även förse andra generationens invandrare med det tales utrymme som vi efter studiens resultat inte ser ges till dem. Vi anser att få ta del av deras egna upplevelser och känslor kan bidra till att vi som samhälle kan börja skapa en ny allmän förståelse kring dessa individer. Detta kan hjälpa dem att bryta sig loss från de negativa subjektpositionerna som de tilldelats.

Litteraturlista

- Bolander, E. & Fejes, A., 2009. *Diskursanalys: Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber AB, pp. 81-105.
- Burr, V. (2003). *Social constructionism*. Andra upplagan. London: Routledge.
- Börjesson, M. (2003). *Diskurser och konstruktioner*. Lund: Studentlitteratur
- Cengiz, P.M 2021, "Portrayal of Immigrants in Danish Media—A Qualitative Content Analysis", *Societies*, vol. 11, no. 2, pp. 45.
- Edley, N. (2001). "Analysing Masculinity: Interpretative Repertoires, Ideological Dilemma and Subjects positions." s. 189-228 i Wetherell, M., Taylor, S. & Yates, S. *Discourse as data: A guide for analysis*. London: Sage.
- Farris, E.M. & Heather, S.M. 2018, "Picturing immigration: how the media criminalizes immigrants", *Politics, Groups and Identities*, vol. 6, no. 4, pp. 814-824.
- Foucault, M., 2008. *Diskursernas kamp*. Stockholm/Stehag: Symposion.
- Gerova, S.G. & Lowell, B.L. 2004, "Immigrants and the healthcare workforce. Profiles and shortages", *Work and Occupations*, vol. 31, no. 4, pp. 474-498.
- Goldberger, G. 2004, "Portrayal of Immigrants in Newsmagazines", *Migracijske i etnicke teme*, vol. 20, no. 1, pp. 7-27.
- Lindblom, J. (2015) 'Genrestratifiering och massmedias neutralisering av kritiken mot ADHD: Ett kunskapssociologiskt perspektiv' [Genre stratification and the mass media's neutralization of the critique of ADHD: a sociology of knowledge perspective], *Sociologisk forskning*, vol 51, no 1, pp 33–60.
- Lindblom, J. och Torres, S (2021) Othering in Media Representations of Elderly Care: Using the Social Justice Framework to Make Sense of Public Discourses on Migrants and Culture. 17
- Lowander, B. 1998, "Racism and Antiracism on the Agenda. Studies of Swedish Television News in the Beginning of the 1990s", *Sociologisk Forskning*, vol. 35, no. 3-4, pp. 85-100.
- Menjivar, C. (2016). Immigrant Criminalization in the Law and the Media: Effects on Latino Immigrant worker's Identities in Arizona. *The American Behavioral Scientist*, vol. 60, no 5-6, pp 597-616
- Nygren, L. (2012). "Risken finns, finns nyttan?" i Kalman, H. & Lövgren, V. (red.), *Etiska dilemman*. Malmö: Gleerups. s. 23-37.
- Pandir, M. 2020, "Media Portrayals of Refugees and their Effects on Social Conflict and Social Cohesion", *Perceptions*, vol. 25, no. 1, pp. 99-120.

Patton, M. Q., 2002. *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Thousand Oaks, London & New Dehli: Sage publications.

Sjöberg, M. & Sarwar, F. 2020, "Who Gets Blamed for Rapes: Effects of Immigration Status on the Attribution of Blame Toward Victims and Perpetrators", *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 35, no. 13-14, pp. 2446-2463.

Symon, G. & Cassel, C., 2012. *Assesing Qualitative Research. i: Qualitative Research. Core Methods and Current Challenges*. Thousand Oaks, London: Sage Publications, pp. 204-221.

Taylor, S., 2001. *Locating and Conducting Discourse Analytic Research. i: Discourse as Data. A Guide for Analysis*. Milton Keynes: The open University Press, Sage.

Wetherell, M., Taylor, S. & Yates, S. J. (red.), (2001). *Discourse as Data. A Guide for Analysis*. Milton Keynes: The Open University Press, Sage.

Winter Jørgensen, M. & Phillips, L., 2000. *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB.

Yakushko, O. 2009, "Xenophobia: Understanding the Roots and Consequences of Negative Attitudes Toward Immigrants", *Counseling Psychologist*, vol. 37, no. 1, pp. 36-66.

Ödman, P-J. (2007). *Tolkning, förståelse, vetande. Hermeneutik i teori och praktik*. Göteborg: Nordstedts.

Länkar

Merriam-Webster

<https://www.merriam-webster.com/dictionary/phenotype?fbclid=IwAR2sH7HadJGWR2-uYvmqoROKwXop3Gr6bnYWp1pAPwtTWKsUXmzJt-jkkpY>

Migrationsinfo

<https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/arbetskraftsinvandring/historiskt/>

Regeringen, 2000:43

<https://www.regeringen.se/contentassets/8592e456f2184550b83c4aa215e3ebba/begreppet-invandrare---anvandningen-i-myndigheters-verksamhet>

Vetenskapsrådet (2017)

https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf